

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ

Editat pel Servei d'Informació i Publicacions de la GENERALITAT DE CATALUNYA

març 1959 — N° 24

ARA FA VINT ANYS

Suara s'ha escaigut el vintè aniversari d'un dels episodis més tràgics i dramàtics de la nostra història.

Pàgines escrites amb la sang i les llàgrimes de tot un poble.

La d'aquells que, retrocedint en front de la barbàrie que invadia el nostre sol per la força de les armes deixaven Catalunya per tal de cercar aixuc-pluc en terres amigues, deixant darrera d'ells, tot el que fins aleshores havia constituït llur raó de viure: família, costums, béns i esperances: la Pàtria.

La d'aquells que es quedaren, conformats, indiferents o esmaperduts uns, impotents per a fer front a l'enigma del desterro d'altres i, aquells a qui la fatalitat obligà a romandre. Tots interrogant-se sobre el destí que els reservaven els conqueridors.

Dies de dolor, de sang i de dol ens rememora aquest vintè aniversari.

Als sofriments físics s'hi sumaven els morals, punyents, implacables: la pèrdua d'un pròxim, separacions familiars, la incertitud del demà.

Però les grandioses proporcions de la tragedia colectiva que vivíem reduïa a la mínima expressió els sentiments particulars.

Ens havíem batut per a salvar el nostre poble d'un retrocés en la història, derrotats, sabíem que l'odi de l'enemic cauria venjatiu damunt de la nostra terra. Les forces reaccionàries d'Espanya maquillades de feixisme, no perdonarien Catalunya d'ésser l'expressió vivent dels ideals de democràcia i llibertat i la força dinàmica de la República.

L'obra de recobrament nacional iniciada el 14 d'abril del 1931 seria befada, calumniada. Les nostres Institucions, que laboriosament anaven vencent obstacles i pacientment forjaven el nostre Estat orientat cara el progrés, pels camins de la cultura i de la justícia social vers un millor benestar col·lectiu, serien anul·lades i sotmeses a un poder estrany. Catalunya retornaria a ésser una regió qualsevol de l'Estat espanyol.

Tots els sacrificis del nostre poble, tot el coratge i l'heroisme dels nostres combatents no havien estat prou per a contenir la coalició feixista.

Derrotats militarment, aclaparats pel desolador espectacle de la desfeta, moralment no ens sentíem vençuts, ans al contrari, ens redreçàvem orgullosos d'haver complert amb el nostre deure, d'haver-nos batut amb coratge per una causa justa, per uns valors que encaixen amb el progrés històric dels pobles i dels homes i, que, per tant, no podien, no poden ésser vençuts.

Ho havíem perdut tot, tot, menys la fe en els nostres ideals, menys l'esperança de reconquerir un dia pel nostre poble les llibertats i les Institucions que ell s'havia donat. Fe i esperança que ens fornirien la força i la voluntat de prosseguir la lluita per damunt de totes les adversitats fins a assolir un nou triomf.

Han transcorregut vint anys!

Vint anys compten molt en la vida humana, poca cosa en la història dels pobles. Potser, car avui no podem deixar de pensar i d'interrogar-nos sovint sobre el grau de desenvolupament que hauria assolit Catalunya dirigida per les seves Institucions. Estem convençuts que no hi hauria infants sense escola i que l'ensenyament, com en tots els països civilitzats, seria gratuït i obligatori. El nivell de la nostra cultura s'hauria elevat i la seva influència hauria forçosament repercutit en tots els àmbits de la nostra vida nacional: les lletres, les arts, la indústria, l'agricultura...

Estem convençuts que els nostres obrers no haurien de fer jornades de 14 hores de treball -com ara s'esdevé- per tal de menar una vida mitjanament decent, i que, les seves organitzacions s'haurien desenvolupat adaptant-se a la nova situació creada pesant i influint la nostra economia.

La funció del Poder, després de més de dos segles que havia desaparegut de la responsabilitat directa dels catalans, hauria fet possible que les nostres llibertats polítiques haguessin obtingut noves i substancials ampliacions.

L'exercici de la democràcia i la intervenció del poble en els afers públics ens hauria donat, sens dubte, nous valors polítics, regularitzant així la vida política i administrativa de les nostres Institucions.

Han passat vint anys i el record d'aquella generació que nasqué a la vida política a la caiguda de la Dictadura de Primo de Rivera revé constantment a la nostra memòria: aconsellada i dirigida pels homes que s'havien distingit per llur oposició i combat permanent contra la Monarquia i la dictadura, per Catalunya, la democràcia i la llibertat, contribuí en gran part a l'adveniment de la República. Aquella generació portava en ella una empenta creadora tal que Catalunya podria establir-ne avui un balanç positiu.

Vint anys han transcorregut des d'aquells dies en què els invasors arribaren al peu dels Pirineus. La fe i l'esperança que ens animaven ahir no ens han abandonat, continuen bategant en nosaltres, car ens aviven l'exemple i el record de tots aquells que varen morir en el transcurs de la nostra guerra, dels afusellats pel franquisme o morts en el desterro i el d'aquells altres que sofreixen encara presó o persecució. Ens estimula: la integritat del nostre poble que ha sabut vèncer totes les pressions i tots els intents d'assimilació; la incorporació i la presència en els rengles del combat per Catalunya de noves generacions; la multitud de catalans que escampats pel món romanen fidels als ideals de la Pàtria.

Catalunya endogalada, sotmesa a les arbitrarietats dels seus pitjors enemics, convalescent avui encara de les greus ferides que li han estat infligides, es redreça novament, forta de la seva gloriosa història, d'un passat recent ple de promeses i de la saba d'una joventut que no es resigna a viure oprimida i humiliada. Llur pressió contra l'actual règim s'anirà accentuant fins a esdevenir irresistible, aleshores, totes les repressions de l'aparell coercitiu de l'Estat espanyol seran insuficients per a contenir l'onada de renovació que ja somou les seves aigües estancades i pestilents.

Les reminiscències de l'Espanya feudal amb la complicitat -ahir i avui- d'intervencions internacionals, hauran aconseguit frenar el ritme de la història al nostre país durant vint anys, més encara...; hauran lograr anullar l'empenta creadora d'una generació; entorpir el desenvolupament cultural de tot un poble; limitar la seva economia... El que no han aconseguit, el que no obtindran mai, però, és d'ofegar a mort la voluntat d'ésser lliure del poble català.

Que constatin llur fracàs aquells que per la força dominen avui la Pàtria i que volien anorrear-la.

Que ningú no oblidi aquesta realitat. Principalment aquells espanyols que lluiten per ésser lliures haurien de tenir tothora present que Catalunya és un poble irredent que no es pot sotmetre.

Catalunya vol i obtindrà la seva llibertat!

El viatge del President TARRADELLAS a Amèrica

Tal com anunciàvem en el número anterior del nostre Butlletí, l'Honorable President de la Generalitat invitat a Mendoza per la Comissió Organitzadora dels Jocs Florals per a presidir la Gaia Festa, es traslladà a la República Argentina on arribava el dia 7 del proppassat mes de Novembre.

En aqueixa ocasió, el President Tarradellas pogué correspondre al requeriment que en repetides ocasions li havia estat formulat de visitar les colònies catalanes de les principals ciutats de les Repúbliques americanes. De Mendoza es traslladà a Buenos Aires continuant el seu viatge per les capitals de l'Uruguai, Xile, Perú, Colòmbia, Panamà, Venèguela, Cuba i Mèxic.

Amb la lectura de les ressenyes que a continuació donem els nostres lectors podran apreciar la magnitud d'aquesta presa de contacte amb els catalans residents a l'altre costat de l'Atlàntic. L'acolliment que aquests li reservaren, les distincions de què ha estat objecte de la part de les autoritats d'alguns dels Estats visitats i l'interès que la seva presència desvetllà en la seva premsa, -que és traduït en nombrosos articles i intervius- prenen una significació tal que no dubtem gens ni mica a afirmar que aquest viatge del President Tarradellas s'inscriu a la columna de les accions positives al servei del nostre poble.

El problema de Catalunya amb referència als seus anhels de recobrar la seva llibertat i a la seva lluita contra el franquisme ha estat divulgat des de les pàgines de molts periòdics i des de les antenes de diverses emissores radiofòniques del continent americà.

La distinció feta a l'Honorable President de la Generalitat per les autoritats de Montevideo declarant-lo Hoste d'Honor de la ciutat; la seva entrevista amb el President de l'Uruguai i la que tingué lloc amb el President i la Diputació Permanent del seu Parlament; l'acte de solidaritat dels parlamentaris xilens amb el nostre President; l'invitació que li fou feta per l'ex-President de Colòmbia, Sr. Eduardo Santos; la generosa adhesió de professors universitaris a la nostra cultura, són fets que expressen la comprensió i simpatia que la personalitat de Catalunya i la nostra causa desvetlla. Comprensió que han contribuït a fer conèixer i estimar encara més, els catalans que s'han establert en aquestes terres, els quals, amb llur treball, conducta i patriotisme han posat de relleu les virtuts del nostre poble.

Aquest viatge del President Tarradellas, repetim, és positiu per Catalunya i s'inscriurà com una fita important en el camí de l'alliberament de la nostra Pàtria.

EL FILM DEL VIATGE

ARGENTINA

Ressenya extreta de la Revista "CATALUNYA" de Buenos Aires -nº. 60, corresponent al mes de Desembre del 1958.

De retorn de Mendoza, on presidí els Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats enguany a aquella ciutat andina, el Sr. Josep Tarradellas, President de la Generalitat de Catalunya a l'exili, posà peu a aquesta capital a primeres hores del dia 12 de novembre. El viatge d'anada a Mendoza el feu directe, des de París; dinà a l'aeroport d'Ezeiza de Buenos Aires on arribà a les dues de la tarda i reemprengué vol a les quatre en direcció a Mendoza on arribà a les set de la tarda. La tornada de Mendoza, però, la feu acompanyat de quasi tots els catalans que assistiren als Jocs Florals, amb els quals tingué oportunitat de departir durant les setze hores de viatge.

El dimecres mateix, dia 12, el Senyor President rebé les salutacions i conversà amb molts catalans que acudiren a visitar-lo a la seva residència del Bristol Hotel.

La primera visita oficial realitzada pel President fou, en hores de la vetlla, al Casal de Catalunya. Allí l'esperaven el Consell en ple i en posar peu a la casa dels Catalans de Buenos Aires, acompanyat pel vice-President i el Secretari Dr. Joan Rocamora i Dr. Josep Santaló respectivament, fou saludat pel President de l'entitat Sr. Manuel Ripoll i d'immediat introduït al saló de sessions on esperava la resta dels consellers, els quals el reberen amb una forta salva d'aplaudiments. Després de les presentacions de rigor, el President Sr. Ripoll oferí la casa al President de la Generalitat en un discurs emotiu de patriotisme, i després de la manifestació unànime, a requeriment del Sr. Ripoll, de que el Sr. Tarradellas era reconegut com a President de la Generalitat de Catalunya, s'acordà que el Sr. Tarradellas fes us del saló de sessions per tal de rebre les visites que cregués convenientes, quedant des d'aquell moment l'esmentat saló com la dependència oficial de la Presidència de la Generalitat de Catalunya. A la porta d'entrada del saló de sessions, es col·locà un cartell amb l'escut de la Generalitat que deïa: "Presidència de la Generalitat".

El Sr. Tarradellas departí llargament amb els consellers en la sessió extraordinària, que presidí, car el Sr. Ripoll li cedí la Presidència, i explicà als consellers el motiu del seu llarg viatge; esbossà en termes generals la situació de Catalunya i Espanya i els propòsits que l'animen per l'alliberament de la pàtria orpimida i el retorn a la nostra terra de les llibertats arrabassades, en un clima de pau i benestar. El Consell Directiu oferí un lunch al President de la Generalitat i ja ben entrada la nit aquell es retirà en mig de les mostres d'afecte i bons auguris dels consellers, després d'aquesta sessió que podem qualificar d'històrica.

El dijous 13 fou un dia d'activitat -com tots els de la seva estada a Buenos Aires- per part del President de la Generalitat. El Sr. Tarradellas seguí rebent les visites de molts catalans significats, durant tota la jornada i, al vespre, es traslladà al Laurat Bak, centre basc, acompanyat de personalitats catalanes a l'Argentina on fou rebut a la porta pel delegat del Govern basc a l'exili Sr. Pere de Baldasua i la Junta en plé de l'esmentat centre. La recepció tingué lloc en el saló espaiós i acollidor del Laurat Bak on es servi un lunch en honor del President de la Generalitat. El Sr. Pere de Baldasua oferí el lunch al Sr. Tarradellas amb paraules de benvinguda i de germanor a les quals contestà el President de la Generalitat agraint l'homenatge de què era objecte per part dels bascos reunits allí en nombre considerable i feu vots per la prompta alliberació dels països germans. Durant més d'una hora el President Tarradellas departí amigablement i cordial amb tots els bascos allí reunits, acomiadant-se amb abraçades i salutacions afectuoses i cordials.

○

Tot el matí del divendres dia 14 fou esmerçat en rebre visites de representacions de catalans que desitjaven saludar al President de la Generalitat. Aquesta diada fou de les més actives i intenses del President. A primeres hores de la tarda fou rebut pel Consell de Galizia al Centre Orensano, amb els quals conversà llargament sobre els problemes que afecten als dos pobles. Després d'una visita a la casa, la més antiga de la collectivitat gallega a Buenos Aires, es traslladà, sempre acompanyat pel Consell de Galizia i un nodrit grup de catalans, al Centro Gallego, entitat que compta amb més de 100.000 associats, i un dels establiments mutuels més importants de Sud Amèrica. El President de la Generalitat i els seus acompanyants foren rebuts molt afectuosament per la Directiva del Centro Gallego, amb el seu President al cap, Sr. Badia. El Sr. Badia feu els honors de la casa i acompanyà al Sr. Tarradellas per diverses dependències del Centre, fent una explicació minuciosa i detallada de les instal·lacions, dit sigui de passada, molt modernes i eficients, resumint sucintament la gran tasca que porta a cap la institució que ell presideix. En finalitzar la visita fou ofert un refrigeri al President de la Generalitat en el magnífic i suntuos saló de sessions de l'entitat.

El Consell de Galizia, després d'acomiar-se de les autoritats del Centro Gallego, va portar el President de la Generalitat, en una caravana d'automòbils, al Centre Lucense, situat als afores de Buenos Aires en la localitat de Olivos, on havien preparat un banquet en honor del Sr. Tarradellas. Sempre acompanyat del Consell de Galizia i altres representacions dels gallegos, va tenir lloc a Olivos el sopar a honor del President de la Generalitat qui sempre va estar acompanyat per un nodrit grup de catalans significats dintre la collectivitat. El banquet servit espléndidament i amb menú galleg, va transcórrer en un ambient de gran germanor. Al finalitzar l'àpat i en el moment de servir-se el xampany, el Sr. Suarez Picallo, diputat a Corts de la República, oferí al President de la Generalitat de Catalunya l'homenatge de Galizia i, en un brillantíssim parlament tant de forma com de fons, regracià al Sr. Tarradellas l'honor que se'ls feia de seure a la mateixa taula en una comunitat d'esperit i d'ideals, extenent-se en altres consideracions d'ordre polític, referents a les aspiracions gallegues i a les ànsies de treballar amb tot coratge per restaurar les llibertats a tots els pobles d'Espanya. Apagats els aplaudiments al discurs del Sr. Suarez Picallo, el President Tarradellas regracià amb pregona emoció al Consell de Galizia la cordial benvinguda de què havia estat objecte per part de la collectivitat gallega i expressà els seus sentiments de fraternitat vers la nació gallega oprimida i instà a una col·laboració conjunta per tal que assolim la llibertat, al més breu temps possible, dels pobles d'Espanya oprimits. Grans aplaudiments i abraçades coronaren el discurs del President de la Generalitat. Els dirigents del Centre

Lucense s'esforçaren per fer grata l'estada del Sr. Tarradellas a Olivos i l'acompanyaren per tal que visitès totes les dependències del monumental i espaiós edifici i també d'informar-lo de les tasques deportives i culturals que porta a terme l'esmentada institució.

Ja en hores de la matinada, la caravana d'automòbils retornava a la capital després d'encaixades emocionades i germanívoles en un ambient de compenetració d'ideals i d'esperit.

○

El dissabte continuà el President de la Generalitat rebent visites de representacions catalanes durant tota la jornada i a la nit es traslladà al Centre Republicà Espanyol, per tal d'assistir al banquet que l'esmentada entitat donava en honor al President de la Generalitat. En aquest banquet s'aplegaren representacions de tots els matissos polítics espanyols i una nodrida representació de catalans que sempre acompanyaven al Sr. Tarradellas. Als postres el Professor Sr. Hurtado President del Centre Republicà oferí el banquet al President de la Generalitat amb paraules plenes d'afecte i d'estima per la seva representació i la seva persona i li desitjà el més còmpet encert en les seves gestions. El President al regradar l'amable acollença que li feien els republicans i socialistes espanyols, esbossà la necessitat d'emprar noves tàctiques, més reals que fins ara si volíem reeixir en la nostra tasca d'enderrocar el règim que oprimeix Espanya. En forma descoberta i clara exposà la situació de la Península, i assenyala que els catalans teniem pressa en retornar a la Pàtria en un clima de llibertat, de justícia social, de pau i de benestar. Finalitzà el seu discurs fent vots pel prompte restabliment de la República i de les llibertats dels pobles de la Península, sempre d'acord amb els nostres germans de l'interior, que són els autèntics malalts i que amb més premura necessiten sortir de l'asfíxia que pateixen i que tant esperen de nosaltres. Ambdós oradors foren molt aplaudits i felicitats. Encara, de sobretaula, es conversà llargament al volt del mateix tema, amb molta comprensió i cordialitat. La Junta directiva i tots els comensals acomiadaren al President de la Generalitat fins a la sortida de l'entitat, amb mostres d'afecte i simpatia.

○

El diumenge fou el dia més intens del President de la Generalitat. A les dotze del matí, invitat per l'Hora Catalana que complia els seus trenta anys consecutius de tasca catalana, es traslladà a Ràdio Ridavia per dirigir una salutació en català a tots els catalans de l'Argentina. En aquesta audició col·laboraren a més d'altres artistes, l'Orfeó Català del Casal de Catalunya que cantà diverses cançons del seu repertori. El President fou rebut pel Directori de l'Hora Catalana i presencià tota l'audició, en la qual dirigí, rodejat de gran nombre de connacionals, una afectuosa salutació de germanor als catalans de la República Argentina. Acabada l'audició es dirigí al Casal de Catalunya, on el C. Directiu havia preparat una serie d'actes en honor del President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Tarradellas.

○

Aquests actes s'iniciaren en un grandios banquet al saló teatre del Casal, que estava tan ple que va ésser necessari habilitar les llorges, com a cas

d'emergència, per tal de donar cabuda als comensals.

Durant l'àpat es llegiren les adhesions, d'un grup de catalans de Bahía Blanca; Centre Català de Mar del Plata; Centre Català de Rosari; Club Català de Córdoba; Grup Per Catalunya de Córdoba; Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat; Centre Català de Mendoza; Centre Català de Quilmes; Montepio de Montserrat; Comité d'Unitat Catalana; Consell de la Collectivitat Catalana; Revista Ressorgiment; Revista Catalunya i a més representacions de grups de catalans.

En aquest banquet no va haver-hi més que dos discursos, tal com havia programat el C. D. El primer fou a càrrec del President de l'Entitat Sr. Manuel Ripoll qui oferí el banquet al President de la Generalitat i al mateix temps posà novament la Casa a la seva disposició. Després d'unes consideracions sobre la Presidència de la Generalitat el Sr. Ripoll adreçant-se a la concurrència, preguntà si era reconeguda la Presidència de la Generalitat de Catalunya en la persona del Sr. Josep Tarradellas, i la contestació fou un "¡sí!" unànime acompanyat d'una estrepitosa ovació a peu dret tributada al primer magistrat de la nostra Pàtria, que durà llarga estona. Immediatament d'acabat el discurs del Sr. Ripoll adreçà la paraula als presents el Sr. Tarradellas, qui traslluïnt l'emocio que sentia agrai les mostres de cordialitat i afecte vers la seva persona i la lleialtat dels catalans de Buenos Aires a la nostra glòriosa Generalitat de Catalunya, la presidència de la qual ell exercia, remarcant la necessitat de què els catalans arreu del món estessin units per damunt de les accidentals diferències, pensant en la Pàtria i pel recobriment de la seva llibertat. Digué, com, l'afecte i la comprensió dels catalans de l'Argentina l'havien commogut i l'esperonament que aquestes demostracions signifiquen per refermar-lo en l'esperit de lluita, fins al sacrifici orientat pels alts destins de la Pàtria oprimida. Els assistents, dempeus, tributaren al President de la Generalitat una càlida ovació que durà llarga estona.

Immediatament, i dempeus, es cantaren els Segadors, corejats per tots els concurrents a l'acte, retirant-se el President en finalitzar, al saló de sessions del C. D. per tal de donar lloc a la preparació del teatre pels actes que s'havien de succeir moments després. Mentre durà l'interval, gran quantitat de catalans presentaven els seus compliments al President i, no pocs, li demanaren autografs com a record de la diada.

Coincidint amb la darrera representació teatral de la temporada i com a comiat del Quadre d'Art Escènic del Casal de Catalunya, es posà en escena "Per Catalunya" col·lecció de postals catalanes, en tres actes, obra original de Joaquim Montero, i en la qual intervingueren amb l'encert acostumat l'Orfeo del Casal i l'Esbart Dansaire "Montserrat" també del Casal. Tots plegats es prodigaren i en un estímul creador es superaren per tal d'oferir el millor del seu art en homenatge al President de Catalunya. L'obra fou dirigida pel Sr. Joan Cardona, i feren tots els actors un autèntic "tour de force", i els aplaudiments no foren escatimats per la concurrència. A la llotja de la Presidència estava present el President de la Generalitat, essent rebuda amb grans aplaudiments i mostres d'afecte la seva aparició i quan una vegada acabada la funció va retirar-se. Encara, després d'acabat l'acte, el President concedí audiències i signatures a gran nombre de catalans que ho sollicitaren. En resum una jornada triomfal de catalanitat i de germanor fou la que tingué lloc al Casal de Catalunya el diumenge dia 16 de novembre passat.

El dilluns a més de rebre algunes visites al matí, dinà amb la gran actriu catalana Margarida Xirgu; feu algunes diligències indispensables, i sopà amb

familiars de Buenos Aires.

El dimarts dia 18, invitat per la Federació de Societats Gallegues, es celebrà en l'estatge de l'esmentada entitat un lunch en honor del President de la Generalitat. El secretari Sr. Alonso i la Directiva el reberen a la porta d'entrada de la casa i després de fer-li visitar les diverses dependències i explicar el funcionament de l'entitat, es serví el lunch que fou ofert pel Sr. Alonso amb paraules vibrants d'entusiasme per Galícia i per la República, fent vots per la lliberació dels pobles hispànics oprimits. Contestà el President de la Generalitat agraint les amables paraules del Sr. Alonso i exposà a grans trets les perspectives de l'acció a desenvolupar, ateses les condicions internes de la Península. Entre la nombrosa assistència es trobava un jove lluitador gallec recentment arribat d'Espanya qui demanà la paraula per confirmar que la situació que acabava d'exposar el President de la Generalitat de Catalunya era la correcta i que la joventut i les noves promocions tant d'estudiants com obrers, estaven d'acord amb la visió de la política peninsular que acabava de donar. Que realment aquella era la veu de l'interior, fidelment interpretada. A continuació i per cloure l'acte, el Sr. Alonso, Secretari de la Federació digué com havia escoltat amb complaença les paraules del President de la Generalitat, i com estava l'entitat i els seus components identificats amb els conceptes emesos.

○

Sempre acompanyat per un grup de catalans, el Sr. President es dirigí a l'Associació de Socors Mutus Montepio de Montserrat, on ja l'esperaven la Comissió Directiva i gran nombre de socis. El President del Montepio en un discurs ple de sinceritat i de catalanitat oferí la Casa i el lunch al President Tarradellas, el qual contestà en termes adients a la gentilesa i l'esperit que anima els homes del Montepio. Durant el lunch, que fou esplèndid, la conversació es generalitzà entre el President i tots els socis i com de tots els homenatges s'obtingueren gran quantitat de fotografies com a recordança de l'acte.

○

A la nit el President es feu present al Casal de Catalunya per tal de presidir la sessió ordinària del Consell Directiu. En aquesta oportunitat es canviaren impressions amb els consellers sobre coses de la nostra Pàtria; de la necessitat d'actuar conjuntament amb els nostres germans de l'interior per tal de crear un clima d'acció eficaç; d'anar units els de l'exterior per tal d'ésser un ajut eficient en l'alliberament de la Pàtria; de la necessitat que Catalunya prengui la devantera en aquesta feixuga tasca; de què tots els esforços siguin polaritzats per la Generalitat de Catalunya, etc., arribant a la conclusió que tot resulta ineficaç si dispersem les nostres forces per motius diversionistes sense importància ni transcendència. Els catalans tenim pressa i els de l'interior encara més i per tant es necessari actuar amb tots aquells que estiguin decidits a portar a terme una acció eficaç i no a posar trabes a les rodes. El President fou molt aplaudit, en acabar la seva dissertació, i acomiadat pel Consell en Ple fins a la porta del Casal i alguns, l'acompanyaren fins a l'hotel on residia.

○

El dimecres al matí, d'acord amb la Comissió Directiva del Montepio de Montserrat el Sr. President de la Generalitat anà al cementiri de Chacarita on hi ha

el panteó on reposen les despulles de tants catalans. En aquesta oportunitat el President diposità un ram de flors a la tomba del que fou Conseller, Diputat, eminent jurista i escriptor, Pere Coromines, retent, així, homenatge simbòlic a tots els catalans que reposen al panteó del Montepio. L'acte fou de gran emoció i fou presenciat per gran nombre de catalans que acudiren a la Chacarita.

A la tarda i al Casal de Catalunya, el President rebé la visita de delegacions catalanes de diverses tendències polítiques.

El darrer dia de la seva estada a Buenos Aires, el President de la Generalitat rebé a la tarda al Casal de Catalunya, al General Sr. Martinez Mongé qui malgrat estar allit volgué saludar al Sr. Tarradellas.

Seguidament rebé als components del Consell de Galícia, amb els quals departí llarga estona, sempre en el seu despatx del Casal, habilitat expressament.

Finalment el President de la Generalitat, es reuní amb el Ple del Consell de la Collectivitat Catalana, que aplega tots els centres catalans, grups polítics i revistes de l'Argentina.

Amb claredat feu una àmplia exposició del seu programa polític, de les seves intencions d'actuar d'acord amb els de l'interior i exposà els plans i l'organització per tal de fer feina eficaç. En acabar sollicità que els presents li fessin les preguntes que creïessin convenients per tal d'aclarir-los conceptes o satisfer la seva avidesa de notícies. Foren moltes les preguntes que se li adreçaren i totes foren amicalment contestades pel Sr. Tarradellas. Feu constar que estimava i necessitava els contactes amb els catalans tant de l'exterior com de l'interior i que una vegada de retorn a França, després de recorre tots els països on hi ha nuclis de catalans i d'haver-los consultat, determinarà en finalitzar el periple que finirà a Mèxic, la tasca a realitzar i l'organització que es donarà al moviment per tal de fer una feina eficaç que acabi amb l'opressió i la dictadura franquista. Tots els integrants del Ple i podem dir que no hi mancava cap tendència sortiren molt complaguts de la reunió i identificats amb els conceptes vertits pel President de la Generalitat. Acabà la sessió amb una llarga ovació al President de Catalunya.

El divendres el dedicà en bona part a les visites familiars i a la nit es reuní, en un sopar, amb caps del Moviment de la C. N. T. de Catalunya del qual tant el President com els assistents en sortiren molt complaguts i animats.

A primeres hores del matí del dissabte el President de la Generalitat de Catalunya emprengué viatge per avió a Montevideo, on havia estat declarat hoste d'honor pel Consell Departamental.

URUGUAI

La ressenya que transcrivim a continuació ha estat extreta del n.º 61, corresponent al mes de gener del 1959, de la Revista "Catalunya", de Buenos Aires.

La collectivitat catalana de l'Uruguai ha viscut unes jornades memorables amb motiu de la visita del President de la Generalitat, Sr. Josep Tarradellas.

Pel ressó obtingut a les altes esferes de Govern, així com a la premsa i ràdio locals, cal convenir que les autoritats i el poble uruguaians en honorar al President de la Generalitat han honorat Catalunya i, ensems, la colònia catalana de la més petita contrada de l'Amèrica del Sur.

○

Cosa d'un parell de dies abans de la data fixada per a l'arribada del President Tarradellas, la premsa ja havia anunciat, en sengles comunicats, la seva propera visita i, àdhuc, algun diari, concretament "El Dia" (que fou fundat per l'heroi civil José Batlle y Ordoñez) havia publicat una nota sobre el sentit històric de la Generalitat i una notícia dels Presidents, de la Restauració ençà, assenyalant en gran manera, la personalitat de Francesc Macià i la seva estada a Montevideo en ocasió de la seva expulsió de l'Argentina; i també, en traços força emotius, del martiri del President Companys, per acabar amb el President Irla, suara traspasat. Tot això venia a tomb per a situar la personalitat representativa per a la democràcia catalana del President que ens visitava.

Per la seva part, el diari oficialista, "Acción", va reproduir notes ben emotives sobre el nostre més recent passat i plenes de confiança en un proper futur. També dels òrgans de l'oposició, cal esmentar "El Plata", portantveu vesperti de la coalició UBD (Unión Blanca Democrática), per l'acollida que va donar en les seves pàgines a l'esdeveniment que comentem. Val a dir, doncs, que els catalans havien assolit desvetllar l'atenció i l'interès per la figura representativa del visitant. L'ambient era d'una fervent expectativa.

A més d'això, i com a veritable punt culminant, tenim que aquest recolzament moral, que sempre hem trobat prop de les autoritats uruguaianes, es traduïa en el suport i reconeixement material del President Tarradellas, declarant-lo per part del "Consejo Departamental de Montevideo", Hoste d'Honor de la Ciutat. Des del moment en què es va passar aquesta resolució a l'Oficina de Premsa del C.D.M., totes les emissores locals es van sumar a la premsa escrita en les continues comunicacions al públic sobre l'arribada i ulteriors activitats del President Tarradellas.

L'ambient de recepció, doncs, no podia ésser més favorable a la nostra causa i procurarem, ara, reflectir, amb tota l'exactesa possible, les múltiples activitats del President Tarradellas en els quatre dies que va estar entre nosaltres.

○

Va arribar el 22 de novembre passat, procedent de Buenos Aires, a bord de l'hidroavió que lliga ambdues capitals del Plata.

Abans de les deu del matí, una munió de catalans es va congregar a

l'hidroport per tal de retre-li la rebuda que la seva jerarquia mereixia. En representació del Casal Català de Montevideo s'hi trobava el Sr. Lluís Cesari, President de l'entitat i altres membres del Consell Directiu. També cal assenyalar la presència de l'antic President i soci fundador del Casal, Sr. Pere Casanovas, així com representats de les collectivitats gallegues, basques i espanyoles.

Els catalans el van rebre enraborant le Senyera del Casal (aquella que en diada memorable va apadrinar la primera actriu Margarida Xirgu). La pubilla d'enguany del Casal, Srta. Lina Nugué, abillada amb el típic vestit català, va fer lliurament d'un pom de flors al President Tarradellas, en senyal de benvinguda. Aquest, visiblement commogut, va adreçar unes breus, encara que emotives paraules, agraint la càlida rebuda.

Fou aquest un moment per a no ésser oblidat. D'antuvi era un nombros grup de ciutadans catalans que havia anat a retre homenatge a l'autoritat que, a ulls seus, simbolitzava la continuïtat dels procers que van saber forjar de bell nou l'esperit immarcesible de la nació catalana. Amb la seva presència hom demostrava al món que no havien estat eixorcs els afanys d'una Macià la noblesa i el martiri d'un Companys, i la responsabilitat civica d'un Irla qui, en els pitjors moments, no ja de Catalunya, sinó del mon sencer, no va dubtar a recollir amb enteresa la feixuga i noble herència que el sacrifici del seu gloriós antecessor posava a les seves mans.

Després dels moments de sincera i sentida solemnitat, vam assistir a l'arribada de l'amic al qual fa molts anys que no s'abraça; del company que no s'ha mirat a les pregoneses dels nostres ulls des de fa molt de temps. D'aquesta manera, les escenes emotives es varen multiplicar entre nombrosos assistents i l'home Josep Tarradellas. Els joves esguardaven, admirats, la transmutació del President, amb tota la seva aureola de jerarquia i autoritat, en l'amic company de la majoria dels presents.

El President de la Generalitat petjava, ja, terra uruguaiana, i com que tot allò que dèiem més amunt que significava per als catalans allí presents, també ho significava, amb la mesura adequada, al poble i a les autoritats de l'Uruguai, aquests el van rebre com a Hoste d'Honor de la Ciutat.

D'allí, i entre els aplaudiments de comiat dels assistents i els "flash" de la premsa, el President fou traslladat al seu allotjament en l'automòbil que el Municipi va posar al seu servei. D'aquesta manera, assistit per un xofer uniformat i pel Sr. Ruben Etchevarria, secretari posat també pel Municipi a les seves ordres, va anar a la suite que tenia reservada al "Parque Hotel", situat en un dels més bells indrets de la ciutat, prop del frondós Parque Rodo (en memòria del recordat autor d'"Ariel", de neta nissaga catalana) i davant de la famosa i formosa, Playa Ramirez.

Tot això va portar a la memòria (i als llavis) de més d'un, la dita pujolsiana sobre el promissori esdevenidor que espera als catalans que vagin pel món...

○

A la tarda, a les 5, la collectivitat catalana es va aplegar al peu del monument a Lluís Companys, en la Plaça que porta el seu nom. Plaça, aquesta, única al món, i que diu ben a les clares quin és el sentiment de la República Oriental de l'Uruguai vers els herois de la democràcia; això sol ens explica millor que totes les paraules, el per què d'aquest homenatge, que per part del poble i autoritats uruguaianes s'ha tributat en la persona del President Tarradellas: és, senzillament, la continuïtat d'una conducta mai no estroncada.

La Plaça Lluís Companys es troba situada en un dels indrets més lluminosos de la ciutat. Es una plaça tranquil·la, recollida, pròpia del barri menestral en que està enclavada. Verejada d'arbres acollidors a recer dels quals s'alça, per a eterna memòria, el sobri monolit en record del nostre President Màrtir. La senzillesa del monument es fa encara més colpidora, més punyent: convida a la meditació i imposa respect. Un treball en bronze reproduïx la faç sofrent de Lluís Companys i entorn una alegoria de Catalunya i de la seva lluita per la llibertat. Al peu, una breu endreça dels catalans de l'Uruguai. A la part posterior del monolit, una altra placa de bronze, recorda la presència dels germans de l'Argentina en el dia de la

inauguració. El monument té, al peu, un petit brollador i un senzill receptacle, el qual, cada quinze d'octubre, s'omple a vessar de ginebra i del plor dels catalans que, any darrera any, s'aplegan al voltant d'aquesta figura immortal de la nostra Història.

Avui el primitiu isolament de la Plaça ja no és tal, car davant el monolit s'ha traçat una doble avinguda (el Bulevar Propics) d'una gran intensitat de tràfec, sense aconseguir, però, trencar l'encis de la tranquil·la i recollida Plaça Lluís Companys.

La tarda del 22 de novembre tenia una significació especial. El President Tarradellas retia homenatge a Lluís Companys, President i Màrtir. L'oportunitat era realment solemne i pregonament emotiva. Sota la placidesa de la primavera montevideana batega el cor català en un dels moments més intensos del nostre calendari espiritual. Tots aquells pensaments que al moment de l'arribada del President Tarradellas havien envaït a cada un dels presents, ara es tornaven a congriar, però amb molta més força, tal era la puixança del fluid que es desprenia d'aquella magnífica realitat en què l'actual President ofería un ram de flors al seu antecessor: gran President i entranyable amic. Les paraules del President, sovint tallades per l'emoció, van trasbalsar tothom. En la remota ciutat de Montevideo els ciutadans de Catalunya retien homenatge d'acatamen i memòria al President Màrtir al redós del seu successor, que és un crit al món demostratiu de la pervivència de la nostra lluita !

○

Més tard, a les 19 hores, tenia lloc en els amplis salons davanters del Casal Català, un acte de gran ressonància per a la nostra causa: es celebrava una conferència de premsa. Acomboiat pel President del Casal Català, Sr. Lluís Casarí i pel Dr. Miquel Cunillera, el President Tarradellas, després d'agrair les atencions rebudes per part del poble i autoritats de l'Uruguai, es va posar a disposició dels senyors periodistes.

Fou, aquest, un dels moments més interessants, car va posar de manifest la subtil habilitat del nostre President en respondre a les delicades preguntes dels periodistes, sobretot pel que fa a les de caire internacional. Després, en el tema estricte de Catalunya, el President Tarradellas va parlar clar i català, demostrant ésser un acabat conreador del nostre adagi. Va rebutjar, en tot i per tot, una hipotètica col·laboració amb elements monàrquics, malgrat aquests es presentin amb desigs de treure's el franquisme del damunt, recalcant que Catalunya no pot esperar res de la Monarquia, car cap de les seves aspiracions no serien ateses per aquesta; a més, i com a cosa important a tenir en compte, digué que Catalunya no té res a veure en el plet monàrquic; Catalunya, des de fa segles, va perdre la seva dinastia i ja no s'ha hagut de plantejar mai més el dilema República o Monarquia; Castella sí, però no pas nosaltres que som essencialment i necessària republicans. A les preguntes sobre una entesa peninsular per tal d'enderrocar el franquisme i entrar en un període preconstituent sense signe institucional definit i alludint, concretament, al "Pacte de París", el President Tarradellas respongué que tal entesa és factible i molt convenient, però sempre que es reconegui per endavant el dret inalienable de Catalunya a donar-se la mena de Govern que cregui més convenient, és a dir, que demostrat "a bastança" que Catalunya és una nació, ha de gaudir plenament del dret d'autodeterminació i, per tant, un cop s'hagi donat la forma de Govern que cregui més adient al seu propi tarannà, que està clar, mai no estarà plantejat en el dilema Monarquia o República, Catalunya, en forma sobirana, decidirà de quina manera entre a col·laborar o a associar-se amb la resta dels pobles peninsulars i/o amb l'Europa Occidental. Això, recalca, només ho pot dir el poble català en ús llibèrrim dels seus drets i d'aquí ve que cregui que l'esmentat "Pacte de París" no pot tenir cap predicament per el futur català, car no conté aquestes logiques, humanes i democràtiques aspiracions.

Va insistir molt en el perill del per ell anomenat neofranquisme, car dintre la Península es mouen unes forces, totalment negatives, que volen succeir la dictadura actual, però per a continuar amb l'ús discrecional del Poder i amb els mateixos mètodes d'ara.

Ens va cridar molt l'atenció l'interès d'algun dels periodistes sobre figures de la nostra Història política; així, el representant de "La Mañana" amb les

seves preguntes sobre Rovira i Virgili i la seva coneguda polèmica amb Salvador de Madariaga. També la cronista de "El Diario" i la seva curiositat sobre els orígens dels Jocs Florals.

Havent-se esgotat les preguntes, els periodistes van agrair la gentilesa del President remarquant que havien estat una mica força inquisitius, puix que no són gaires les oportunitats que tenen d'entrevistar-se amb una personalitat catalana i, per tant, d'aprofundir en tan secular plet. Donant per acabada la conferència, es va servir un lonx als periodistes i fotògrafs assistents.

Com a balanç d'aquesta conferència de premsa, podem consultar els diaris de l'endemà, dia 23 de novembre, els titulars dels quals són prou eloqüents, així, per exemple, "El Dia" diu: "Los sentimientos del Catalanismo y el sentido de lucha constante de los catalanes por sus libertades". O "Acción": "Cataluña tiene mas prisa que nadie en recuperar su libertad" i subtitolat amb requadre: "Una aspiración: El Estado Catalan". Sota el títol genèric de: "Llego el Presidente de la Generalitat (sic) Catalana" llegim a "La Mañana", espigolant entre les respostes del President: "Me gustaria ver a Cataluña en la misma relación con España de lo que lo esta Portugal en la actualidad".

El que deiem: la premsa d'aquests dies és un valuós document que internacionalitza el nostre problema.

L'endemà, diumenge, un nucli d'intims el va voler obsequiar amb una passejada per tota la cadena de platges que va del Rio de la Plata fins a Punta del Este, en ple Atlàntic, on va dinar. Hores més tard era de retorn a Montevideo i a les 6 de la tarda es va fer present a l'estatge del Casal Català.

Feia temps que no es veia tan concorregut el nostre Casal: era palès, una vegada més, que la collectivitat catalana responia a la crida tel·lúrica amb la sola presència del President de la Generalitat. Ningú no discutia l'home o el polític. Tothom homenatjava el President. Era la representació vivent de la nostra democràcia, de la nostra aspiració a esdevenir, una vegada més i per sempre, lliures i amos i senyors dels nostres destins.

A la sala d'actes es van arrengher els seients i dalt de l'escenari hi havia la presidència de l'acte, formada pel President Tarradellas, el President del Casal Català, Sr. Lluís Cesari, i membres del Consell Directiu de l'Entitat. Al fons, en una fraternal llaçada, lluïen les banderes barrades de l'Uruguai i Catalunya. Després dels mots de salutació per part del Sr. Lluís Cesari, que van interpretar ajustadament i amb tota calidesa el sentir dels presents, s'alçà per dirigir-nos la paraula, el President de la Generalitat. No cal dir-ho: tota la concurrència, instantàniament, com en resposta a una consigna, es posà dempeus i amb xardorosos i perllongats aplaudiments, va saludar la presència física de la Generalitat. A llums encesos i sense minvar els aplaudiments, el President Tarradellas, de nou pregonament commogut, va rebre la prova més feaent de fidelitat dels catalans a la Institució que ahir van voler que fos màxima i que avui exigeixen que ho sigui.

Tot seguit, i després d'aconseguir imposar el silenci, va parlar agraint aquestes proves tan irrefutables d'amor a la Pàtria i es va comprometre a fer-se digne d'aquesta confiança i fidelitat. Ací, va reiterar, ara per als catalans, els conceptes emesos en ocasió de la Conferència de Premsa. La seva intervenció fou breu, però per això mateix més punyent, arribant fins a les pregoneses de tots els assistents. Es va cloure la part oratoria de la recepció oficial del Casal Català entonant, en forma vibrant, "Els Segadors".

A continuació hom va oferir un lonx al President; els salons on aquest es va servir s'ompliren de gom a gom. Fou un lonx abundant i ben escollit, digne col·lofó de tan memorable jornada. El President, però, no va poder tastar res, tal era el seu aqueferament a atendre i saludar uns i altres. Altra vegada es prodigaren abraçades i es recordaren vells amics. La nostra gent jove també es va acostar a l'Honorable President, estrenyent-li, amb tot respecte, la seva destre i escoltant la seva paraula i ensems, però, escoltant ell mateix, els anhels, les aspiracions i els sentiments d'una generació que podia haver semblat perduda però que, dia a dia, els fets ens demostren que l'única que l'ha perduda ha estat la dictadura franquista.

Hem d'assenyalar, també, que van acudir a retre l'homenatge que corresponia a la jerarquia del President de la Generalitat significades personalitats de les collectivitats gallegues, els coneguts galleguistes, Sr. Jesus Canabal i Sr. Abraira; aquest dirigent de la Collectivitat de Buenos Aires. Pel que fa a la collectivitat basca, estava representada pel Sr. J. Otza, destacat dirigent de Montevideo. També es varen fer presents els Sr. Manuel Dominguez Santamaria, President del "Centro Republicano Español" i el Secretari d'aquesta Entitat Sr. M. Fajardo.

El dilluns, dia 24, també fou un dia trascendental en la visita del President Tarradellas. Fou rebut pel cap del Govern de l'Uruguai, Sr. Carlos Fischer, President del "Consejo Nacional de Gobierno.

A la Casa del Govern, per la porta gran, flanquejada pels "Blandengues de Artigas", amb llurs virolats abillaments, es va endinsar el nostre President. Se li retia una nova atenció; una més que els catalans no hem d'oblidar mai. Després, al Saló on es reben els Ambaixadors i els Ministres Plenipotenciaris, els dos governants, o millor encara, els dos democrates, els dos homes, van parlar amb tota franquesa i cordialitat. A la tarda, la premsa publicava la foto de l'entrevista: l'Uruguai tornava a dir al món, amb tota eloquència, quina era la seva posició davant el drama de Catalunya.

Sortint de l'entrevista, una munió de catalans s'havia aplegat al bell mig de la Plaça Independència (a la banda sur de la qual es troba la Casa de Govern), i allí, davant de l'Herói Nacional, José Artigas (un altre cognom dels nostres), es va rebre el President Tarradellas i acompanyants i, tot seguit, hom va procedir a fer ofrena d'una monumental corona de flors al que porta per títols el de "Fundador de la Nacionalidad" i "Primer Jefe de los Orientales". Era un humil però sincer tribut que els catalans oferien al poble de l'Uruguai per les moltes atencions rebudes en la figura del seu President.

No en va José Artigas porta el més honorós i preat dels títols en la Història d'aquesta part de l'Amèrica del Sur, com ho és el de "Protector de los Pueblos Libres".

De tarda, el President Tarradellas fou rebut pel Consejero Nacional Justino Zavala Muniz, aquest, que sap de la nostra personalitat històrica i, per tant, nacional. Zavala Muniz, fundador de la "Comedia Nacional", és el que va fer venir la Margarida Xirgu des de Xile per tal que es fés càrrec de l'aleshores incipient teatre uruguaià, així com de la Direcció de l'Escola Municipal d'Art Dramàtic. Per tractar d'arrodonir la seva personalitat, profundament humanista, només direm que el dia que la Xirgu va apadrinar la Senyera del Casal, el Sr. Zavala Muniz també s'hi va fer present, com manta vegada ho ha fet en els moments més importants de de la nostra vida colectiva.

Degut al recés a les Cambres del Parlament, imposat per les eleccions nacionals del dia 30 de novembre, el President no va poder ésser rebut per l'Assemblea General, però si ho fou per la Comissió Permanent parlamentària, i, en companyia del Diputat nacional senyor Francisco Gomez Haedo, va visitar totes les dependències del Palau Legislatiu.

Al vespre li fou ofert un sopar pel "Consejo Departamental de Montevideo", durant el qual l'Intendent de la Ciutat, enginyer José Acquistapacce, li va oferir una valuosa iconografia de Montevideo, editada a tot luxe. Una prova més a sumar a les moltes que ha rebut el President, i Catalunya, de l'afecte que el nostre poble té guanyat en aquestes terres.

El dia 25, al matí, el President i acompanyants es van fer presents a les redaccions dels diaris per tal d'agrair les atencions rebudes i reafirmar les conviccions democràtiques del nostre poble i de la noblesa de la nostra lluita, recalcant que proves com les que havia rebut ací enfortien la confiança en la solidaritat i esperaven a seguir endavant, car s'ha demostrat que les causes justes,

malgrat el que a primera vista pugui semblar, no es troben mai soles. Tots els diaris van publicar la foto del President Tarradellas a les redaccions, conversant amablement i apassionada amb directors i redactors.

A la tarda, un nombrós grup de catalans va acudir al "Parque Hotel" i allí, darrera els grans finestrals que donen a la Rambla Pocitos, les que podriem anomenar "forces vives" de la nostra collectivitat van escoltar per darrera vegada la paraula del President i de l'amic; ara, ja, en la intimitat de la conversa amable i companyivola. Allí es va exposar palesament l'arrel liberal i democràtica del nostre poble: es va discutir, es va discrepar, però es va convenir que per Catalunya cal fer-ho tot i arribar a una ràpida i coherent entesa entre tots els catalans. Aquest, es va dir, és un corrent d'opinió que es pot copsar arreu de l'Exili i de Catalunya, i nosaltres, catalans de l'Uruguai, no en podem pas quedar al marge. Com molt clarament va dir el President: "Vivim uns altres temps; l'Estatut de l'any 1932 ja està superat, però no d'ara, sinó que en els mateixos moments de la guerra i quan jo mateix vaig signar diversos decrets declaradament sobreestatutaris. Es va superar cada vegada que les circumstàncies del moment així ho exigien. Avui dia només ens resta la nostra Institució i un gran anhel d'esdevenir lliures, i com que els qui portem tants anys a fora ja no podem pretendre representar amb autoritat, sinó simplement, en forma simbòlica el nostre poble, hem d'esperar el pronunciament de les noves generacions que, en definitiva, són les que diran la darrera paraula".

"Nosaltres recollim la torxa per tal que el nostre poble no quedi a les fosques anant pel món sense llum, sense guiatge i perquè seria propi de mesells deixar al mig del carrer la Institució Generalitat, que tan significà en la nostra Història i que tant significarà en el dia de l'alliberament".

Les paraules d'aprovació a aquests mots van ésser unànimes. Els homenatges que el poble, premsa i autoritats de l'Uruguai han retut al President Tarradellas només ha estat possible perquè saben i recorden el que ha estat per el poble català, en moments de llibertat, la Generalitat de Catalunya.

○

Al matí del dia 26 agafà l'avió cap a Xile. Amb les abraçades i els adéus dels vells amics, s'endua l'adhesió i la prometença de lluita de les noves promocions, dels que malden per esdevenir ciutadans catalans, conscients i responsables del que significa ostentar aquesta dignitat.

Som ciutadans d'un poble lliure que respecta i presta suport a les seves autoritats quan aquestes responen a aquests anhels de llibertat i de justícia.

Honorable President, que l'èxit us acompanyi en el vostre periple i que de les discussions pròpies de la nostra democràcia sorgeixi l'esperança d'una nova llum que sigui la de la llibertat definitiva.

La collectivitat de l'Uruguai resta amatent per al que calgui fer.

— ○ —

Xile

B.D.I.C

L'estada del President Tarradellas a la República xilena revestí una importància excepcional. Per aquesta raó ens limitem avui a donar-ne un resum esquemàtic esperant que en el proper número del nostre Butlletí podrem publicar-hi la ressenya detallada que esperem dels nostres compatriotes a Xile.

L'Honorable President de la Generalitat es traslladà a Santiago invitat pel Centre Català d'aquesta ciutat el qual organitzà diversos actes amb la col·laboració de la Institució Catalana de Cultura, Orfeó Català, Esbart de Dansaires, Penya Batibull... Hi hagué una emissió especial a l'Hora Catalana de Ràdio en la qual el President Tarradellas pronuncià una allocució. També es desplaçà a Valparaiso on fou complimentat pel Centre Català d'aquesta ciutat.

El programa que el Centre Català havia preparat comprenia, entre altres actes, el dipositar unes flors al peu del monument a l'heroi nacional, l'alliberador de Xile, Bernardo O'Higgins. Aquest acte, a causa de la intervenció de l'ambaixada franquista, no fou autoritzat per les autoritats de Santiago. Aquest fet donà lloc a un debat en el Parlament de Xile en el qual els representants de diverses minories protestaren enèrgicament de la decisió de les autoritats responsables. Crient interessant que els nostres lectors coneguin el contingut d'aquest debat ens permetem de transcriure'li en les pàgines d'aquest número.

En ocasió de la presència del President Tarradellas a Santiago de Xile, l'Ajuntament de Las Condes, que presideix el senyor Alvar Zalameiro Riera, prengué l'acord de donar el nom de catalans il·lustres a sis carrers de la ciutat: Jacint Verdaguer, Anselm Clavé, Santiago Rossinyol, Antoni Gaudí, Joan Maragall i Angel Guimerà. El President assistí als actes oficials organitzats per a descobrir les plaques amb el nom dels nostres gloriosos compatriotes.

○

Perú

Per dificultats imprevistes sorgides a darrera hora, no li fou possible a l'Honorable President de la Generalitat de coincidir amb la major part dels catalans que es troben a la capital d'aquesta República. Limitada la seva estada on terres peruanes a un petit nombre d'hores els contactes quedaren reduïts a alguns catalans que també fa anys que s'hi troben exiliats.

○

Panamà

De pas per Panamà el President visità la capital d'aquesta República on resideix un nucli de catalans amb els quals va tenir l'oportunitat de posar-se en contacte. Entre ells l'ex-Conseller de la Generalitat Sr. Pere Comes, Dr. Guerra, Sr. Josep Riba, Sr. Pascual...etc.

En les converses hagudes en el curs de les quals s'establiren coincidències patriòtiques es féu la demostració palesa que ni el temps ni la llunyania fan perdre als catalans llur ambició de veure lliure el nostre poble.

○

Colòmbia

Invitat per la Comunitat Catalana de Bogotà el President Tarradellas

fou el seu hoste durant els tres dies que va passar entre els catalans que es troben en aquesta ciutat. Foren organitzades diverses reunions a les quals assistiren, expressament vinguts, d'altres compatriotes residents en altres indrets de Colòmbia i en el curs de les quals el President exposà el seu pensament i els seus propòsits, demanant a continuació als assistents que volguessin fer-li conèixer llur opinió i consell. Després de diverses intervencions, interessants totes elles es féu l'unanimitat sobre la necessitat de portar a terme una tasca d'unitat que faci possible i eficient un millor recolzament als nostres germans de Catalunya.

El President fou obsequiat amn un àpat al qual assistiren una cinquantena de comensals. El Dr. Trias Pujol hi pronuncià en nom dels catalans de Colòmbia, un discurs en el qual expressà la seva fervent adhesió a les nostres Institucions i la fidelitat de tots a Catalunya. El President Tarradellas agrai la cordialitat amb què havia estat rebut per la Comunitat Catalana i demanà que per damunt de les naturals divergències que sempre existeixen en un poble com el nostre que té una personalitat nacional ben definida, sapiguem els catalans ofegar en nosaltres tot sentiment que no sigui el d'una absoluta lleialtat a tots aquells que moriren per a defensar les nostres llibertats i a aquells altres que sofreixen la dictadura franquista. A continuació tingué lloc un llarg canvi d'impressions entre tots els presents el qual servi per a afirmar de nou els sentiments de tots aquells que creiem i lluitem per un millor demà pel nostre poble.

L'ex-President de Colòmbia, Sr. Eduardo Santos a l'ocasió de l'estada a Bogotà del President Tarradellas va oferir-li un banquet al qual assistiren el President del Parlament de Colòmbia, el Rector de la Universitat de Bogotà; el Dr. Trias Pujol i els Srs. A. Decotro, Garganta, Formiguera, Barenys i Espanya.

○

Veneçuela

Extret del Butlletí del Centre Català de Caracas, n°. 78-79.

L' Honorable President de Catalunya ens visita

L'Honorable President de la Generalitat de Catalunya en l'exili, en Josep Tarradellas ha passat uns dies a Caracas. Inicià el seu recorregut per terres americanes des de l'Argentina per avançar cap al nord i finir el seu itinerari a Mèxic. Es un viatge destinat a posar el President en contacte amb les diferents colònies catalanes que s'han radicat en les terres acollidores d'Amèrica. Per boca del propi President hem sabut com arreu ha estat rebut amb entusiasme i que el seu viatge li ha permés donar-se compte que ni el temps transcorregut ni l'espai que separa aquests catalans de la Pàtria, ha sigut prou per a disminuir en res el profund sentiment de catalanitat.

El President Tarradellas arribà a l'aeroport de Maiquetia el dia 11 a les 6,40 de la tarda. Un nodrit conjunt de compatriotes baixà a rebre'l des de Caracas. Portava la representació oficial del Centre Català el Dr. Bernat Jofre i la gentil pubilla Cèlia Casellas qui li oferí un ram de flors. Durant la seva permanència a la nostra ciutat el President s'hàstatjà a casa del Dr. Carles Pi i Sunyer.

El divendres al matí els senyors Piera i Balada passejaren el President per la ciutat i els seus voltants. Dinà, invitat pel Dr. Jofre, en un restaurant rodejat d'un petit grup d'amics. Per la tarda, fou obsequiat en la casa del Dr. Rossend Carrasco i Formiguera i a la nit presidi la reunió de Solidaritat Catalana. En aquesta reunió el President contestà les diverses qüestions que se li feren i bé cal dir que tots sortiren molt gratament impressionats.

El dissabte dinà en la casa del consoci J. Pla, junt amb altres invitats, tots ells amics del President des de Catalunya. Al vespre tingué lloc el

banquet que els catalans oferiren, en els locals del Centre Català, al seu President. Hi hagueren discursos del President del Centre, Dr. Bernat Joffre, de Don Eduardo Ortega Gasset, del Representant del Consell de Galicia, del Dr. Marc-Aureli Vila, de la senyora Maria Gispert, de l'ex-Conseller Primer de Catalunya, Sr. Carles Pi i Sunyer i del propi President. Abans de començar l'àpat la Coral Catalana "Joan Gols" donà un magnífic concert que s'inicià amb els himnes de Venèçuela i Catalunya. Els que escoltaven pogueren oïr per primera vegada, la interpretació de dues cançons armonitzades pel Mestre Marçal Gols i que foren premiades en els Jocs Florals de Mèxic del 1956.

En aquesta vetllada li fou entregat al President el pergamí nomenant-lo President Honorari del Centre Català de Caracas.

"L'Hora Catalana" en la seva audició del diumenge al matí, permeté que tots els catalans de Caracas i bona part de Venèçuela poguessin oïr les paraules de salutació i esperança del President. Al migdia del propi diumenge i en el Centre Català tingué lloc un vermut que el President oferí a les representacions de les diverses entitats i organitzacions peninsulars que actuen a Caracas. En aquesta interessant reunió tingué lloc un intercanvi d'idees i de criteris, tot dins de la més gran cordialitat.

A últimes hores de la tarda del diumenge el President féu acte de presència en el Centre on conversà amb nombrosos amics i on restà a sopar mentre la joventut es divertia en el clàssic ball de tots els diumenges.

A la nit del mateix diumenge visità la "Feria Ibérica" atenent una amable invitació que li fou feta pels organitzadors de la mateixa.

El Centre Basc invità al President a un sopar que tingué lloc en els locals d'aquesta Entitat, acte que es celebrà el vespre del dilluns. Es pronunciaren discursos per part dels senyors Lasarte i Tarradellas, en els quals es féu esment de la profunda amistat entre el poble basc i català.

Abans que es celebrés aquest sopar tingué lloc en el Centre Català una reunió protocolària de la Junta Directiva del mateix que presidi l'Honorable Tarradellas com a President Honorari del nostre Centre.

Acompanyat d'alguns amics, el President va visitar en el seu domicili al compatriota Costà que es trobava per aquests dies malalt.

El dimarts a les 11 del matí el President deixà la terra veneçolana en vol cap a Cuba i Mèxic. El baixaren a despedir representants de les diverses activitats catalanes. Els últims mots del President després de les abraçades de despedida foren: Visca Catalunya!"

Extret del n.º.3 del Butlletí "Solidaritat Catalana" de Caracas.

"Durant la seva estada a Caracas, entre els molts actes i reunions a les que va ésser invitat, el dia 12 a les nou de la vetlla prengué part en una taula rodona organitzada per Solidaritat Catalana a fi de tenir un extens canvi d'impressions amb els integrants de la mateixa.

El President exposà dos conceptes bàsics:

- a) - La necessitat d'unir totes les forces Catalanes Antifranquistes a fi de fer un front únic.
- b) - La necessitat, per poguer complir el primer punt, de fixar uns principis mínims de coincidència per tal de donar lloc a la formació d'organitzacions a tots els països que junt amb el Govern de la Generalitat de Catalunya en l'exili, podrien fer una campanya d'una gran amplitud i eficàcia.

Explicar la importància d'aquests dos punts no tan sols en l'exili, sino en l'interior a on totes les forces que lluiten necessiten rebre el màxim possible d'ajut, tant material com moral, el que a la vegada, permetrà una major coincidència i per tal eficàcia en la lluita.

Expressà el President el seu desig de fer realitat això exposat i a

tal fi estava recollint durant el seu recorregut, tota la informació necessària a fi de portar-ho a cap. Declarà que estava segur de l'èxit, degut al fet d'haver-se format espontàneament organitzacions de coincidència en molts llocs de l'exili -tal es el cas de Solidaritat Catalana de Caracas- que demostren el determini d'actuar contra la dictadura i a favor de la llibertat del nostre poble.

Per altre part, existeix també una coincidència en la forma de portar a la realitat aquesta acció.

Els integrants de Solidaritat Catalana sortiren molt satisfets de la reunió que fou altament interessant per tots "conceptes."

○

Cuba

La greu situació en que es trobava Cuba en aquells moments no va permetre que l'Honorable President de la Generalitat pogués obtenir el visat necessari per a romandre a L'Havana el temps necessari per a dur a terme les visites que havia previst. No obstant, en el curs de la seva escala en aquesta ciutat tingué l'ocasió d'entrevistar-se amb els ex-Consellers de la Generalitat senyors Martí Esteve i Pere Mestres, als quals donà compte dels resultats del seu viatge, com també de les conclusions que n'havia tret, les quals, li haurien de permetre el portar endavant els propòsits de tots aquells que no han renunciat a lluitar per la llibertat del nostre Poble. Els senyors Martí Esteve i Pere Mestres li feren conèixer llur pensament polític establint-se amb el President Tarradellas una completa coincidència sobre la situació actual i com caldria establir una acció eficient dins i fora de Catalunya.

○

Mèxic

Després del recorregut que venim de ressenyar per les Repúbliques de l'Amèrica del Sud i del Centre i que havia durat prop de dos mesos, l'Honorable President de la Generalitat arribà a Mèxic.

El dia 22 de desembre tingué lloc una reunió de la Diputació Permanent del Parlament de Catalunya, presidida pel Sr. Farreres i Durand, Vicepresident del Parlament en el curs de la qual el President Tarradellas donà compte, no solament dels resultats polítics assolits en el curs del seu viatge sinó també, de tota la seva actuació des de la darrera reunió, ensems que dels seus propòsits de portar endavant els acords presos en el seu temps pel Parlament junt amb les observacions i consells que havia rebut tant en el curs del seu viatge com també dels seus Delegats a l'interior de Catalunya. Després de diferents intervencions i aclariments es produí una identitat d'apreciació i de mires que s'espera donaran bons resultats.

El President Tarradellas en el curs de la seva estada a Mèxic, tingué l'oportunitat d'entrevistar-se amb totes les personalitats més destacades de l'emigració catalana en aquesta ciutat tant en l'ordre polític com espiritual.

L'Orfeo Català de Mèxic, que ha esdevingut per les seves activitats una entre les primeres entitats catalanes del continent americà, va oferir un "lunch" d'honor al President Tarradellas. El Sr. Joan Rovira, President de l'Orfeo feu ús de la paraula per a manifestar a l'Honorable President de la Generalitat l'afecte de tots els seus consocis i els seus desigs que aquest pogués dur a terme la tasca empresa. El President Tarradellas li respongué agraint l'homenatge i demanant a tots els catalans que cada dia fossin més exigents amb nosaltres mateixos car, no solament ens hi obliga el fet de trobar-nos encara a l'exili sinó també la fidelitat a la nostra Catalunya, que res ni ningú no ha pogut fer minvar, de s nostres compatriotes que sofreixen la dictadura franquista. A continuació el President Tarradellas fou obsequiat amb unes cançons executades per l'Orfeo Català. L'acte acabà amb el nostre Himne Nacional.

Le Delegació del Govern d'Euscadi va oferir en el local del Centre Basc, un vi d'honor al nostre President.

L'Honorable President de la Generalitat es desplaçà a la ciutat de Guadalajara on els catalans que hi resideixen han format un Centre Català, el qual pel patriotisme que s'hi respira el fa més que admirable. Fou rebut al camp d'aviació pel seu President, Sr. Jaume Camarassa, per l'ex-Director General de la Generalitat, Sr. Antoni Escofet i el coronel d'aviació, Sr. Reyes i molts d'altres catalans. Una parella de joves vestits amb tratjos catalans d'època li feren ofrena d'un esplèndid ram de flors.

El President Tarradellas va visitar tot seguit l'ex-Conseller Primer de Catalunya, senyor Miquel Santaló, que des de fa un temps es troba molt delicat de salut, per tal de donar-li compte de la seva actuació i dels seus propòsits com també del seu desig de conèixer el seu pensament. També va visitar el Diputat i ex-Ministre de la República espanyola, Sr. Tomàs i Piera, amb el qual tingueren una interessant conversa relacionada amb la nostra situació i els problemes que aquesta ens planteja.

Al migdia l'Honorable President de la Generalitat fou obsequiat amb un gran àpat al Cercle de l'Aliança Francesa. En el transcurs del qual el Sr. Faraudo li oferí l'homenatge dels catalans de l'Estat de Jalisco expressant al mateix temps el desig de tots que en cap moment no oblidés l'adhesió i estima de tots ells que sempre han estat i seran fidels a la nostra Pàtria. A continuació parlaren els senyors: Casanoves, Gilabert, Escofet i Tomàs i Piera que s'expressaren també en termes de fervent lleialtat al nostre poble. El President Tarradellas, després d'agrair l'homenatge i el bell present que li havien fet, felicità efisivament els catalans de Guadalajara per la tasca que realitzen i els demanà que persistissin en llur eficient actuació. A continuació exposà extensament el resultat del seu viatge i els propòsits que tenia per tal de portar a cap l'anhel de tots aquells que no han perdut la fe en un demà millor per la nostra Catalunya.

A la tarda en el local del Centre Català tingué lloc una brillant sessió de danses a càrrec de l'Esbart de Dansaires que foren molt aplaudides per la nombrosa assistència.

De retorn a la capital de Mèxic l'Honorable President de la Generalitat invitat per l'Ateneu Republicà va assistir a l'acte d'homenatge a la memòria del qui fou Diputat per Barcelona Sr. Faustí Ballbé. Hi parlaren fent un elogi del desaparegut els Srs.: Niceto Alcalá-Zamora, fill, Carreté, Ayensa i l'ex-Conseller de la Generalitat Pere Bosch-Gimpera.

El President Tarradellas es trobava de retorn a França el dia 29 de desembre proppassat.

Heus aci el text d'una lletra signada per
diverses personalitats xilenes adreçada a
l'Honorable President de la Generalitat a
l'ocasió de la celebració dels Jocs Florals
de Mendoza.

UNIVERSIDAD DE CHILE
ESCUELA DE CIENCIAS POLITICAS Y ADMINISTRATIVAS

M E N S A J E F R A T E R N A L

AL SEÑOR JOSEP TARRADELLAS
PRESIDENTE DE LA GENERALITAT
DE CATALUÑA

Por mediación del Presidente de la Academia de las Escuelas de Ciencias Políticas y Administrativas de las Universidades de Chile y de Concepción, los abajo firmantes envían un saludo de cordial simpatía al Presidente en exilio de la Generalidad de Cataluña, con motivo de la celebración de los Juegos Florales de la Lengua Catalana en la ciudad argentina de Mendoza, cuna de las libertades americanas.

Este certamen, hoy peregrino por el mundo, constituye una de las más bellas y antiguas tradiciones de occidente, y hace patente la fidelidad de los catalanes a su lengua, a su tierra y a su espíritu.

Por esto en nuestra calidad de chilenos, de ciudadanos de un país libre, protestamos que se impida la celebración de los Juegos Florales en las tierras catalanas sojuzgadas por el totalitarismo, y hacemos votos para que muy pronto sean restaurados en la capital de Cataluña, y con ellos, la libertad y la democracia.

SANTIAGO, Noviembre de 1958.

Juan de Dios CARMONA (Diputado)	Tomas REYES (Diputado)
José ISLA HEVIA (Diputado)	Alfredo LORCA (Diputado)
Eugenio CRUZ DONOSO (Diputado)	José MUSALEM (Diputado)
Ignacio PALMA (Diputado)	Alvaro ZALAMERO (Alcalde de Las Con-
Jaime CONCHA BARAÑO (Diputado)	Angel FAIVOVICH (Senador) des)
Rafael A. GUMUCIO (Diputado)	Guillermo GOMEZ M. (Decano Facultad
Mario RIQUELME (Diputado)	Ramon FUENTALBA (Diputado) Agronomía)
Carlos MORALES (Diputado)	Luis MINCHEL VALLADARES (Diputado)
Renato GAONA (Diputado)	Humberto MARTONES Q. (Senador)
Armando HOLZAPFEL (Diputado)	Humberto MARTONES M. (Diputado)
Enrique RODRIGUEZ B. (Diputado)	GALVARINO PALACIOS (Senador)
Alejandro CHELEN R. (Senador)	Rolando SCHMAUK (Diputado)
Daniel FUENTES (Diputado)	Ana Eugenia UGALDE (Diputado)
Manuel MAGALLAES (Diputado)	Eduardo CLAVEL (Diputado)
Isidoro MUÑOZ (Diputado)	Joaquin MORALES (Diputado)
Hugo MIRANDO (Diputado)	Hernan BRUCHER (Diputado)
Carlos MONTANE (Diputado)	

Raul JULIET GOMEZ
PRESIDENTE CAMARA DIPUTADOS

Heus ací el debat que tingué lloc a la "Camara de Diputados" de Xile el qual esmentem en la ressenya de l'estada del President Tarradellas a Santiago. El text que a continuació donem es extret del Diari de Sessions del Parlament de Xile, 3-12-1958.

7.- DIFICULTADES PARA UN HOMENAJE QUE EL PRESIDENTE DE CATALUÑA LIBRE DESEABA RENDIR AL PROCER DE LA PATRIA, DON BERNARDO O'HIGGINS.- PETICION DE OFICIO.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- El turno siguiente corresponde al Comité Independiente.

El señor GALLEGUILLOS (don Florencio).- Pido la palabra, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Tiene la palabra Su Señoría.

El Señor GALLEGUILLOS (Don Florencio).- Señor Presidente, en forma muy breve quiero referirme a un hecho insólito acaecido recientemente en esta ciudad y que se relaciona con la visita a Chile del Presidente de la Cataluña Libre, Don José Tarradellas. Saben los Honorables Diputados que los republicanos españoles, que fueron arrojados del Poder por los facciosos que hoy día lo ocupan, eligen cada cierto tiempo, de entre sus dirigentes, la mayoría de los cuales se encuentran en destierro, a la persona que continúe con la unificación del espíritu republicano de la Madre Patria. Entre estos valores de España está don José Tarradellas, que en la actualidad desempeña las funciones de Presidente de los catalanes libres. Invitado a Chile por la colonia catalana, ha sido acogido en todos los círculos democráticos de nuestro país con gran simpatía y señaladas muestras de amistad.

Pues bien, don José Tarradellas, en un acto de amistad hacia nuestra Patria y tal como lo hacen todas las personalidades que visitan nuestro pueblo, decidió rendir un homenaje al héroe máximo de la Nación Chilena, don Bernardo O'Higgins, en el monumento que perpetúa su memoria.

Sin embargo, señor Presidente, cuando fue a solicitar la autorización correspondiente al Ministerio del Interior, se encontró solo con evasivas y gestos que traslucían una actitud poco amistosa. Pero no imagino jamás que al ir a rendir este homenaje, como se lo aconsejaron algunas personas que estimaron que era de su deber hacerlo, dada su calidad de representante de lo mejor de España, tuvo la desagradable sorpresa de que no podía realizar sus nobles propósitos, porque se lo impedían fuerzas policíacas destacadas en los alrededores del monumento al Padre de la Patria.

El Señor MORENO.- ¡Algo realmente bochornoso!

El Señor GALLEGUILLOS (don Florencio).- El Diputado que habla considera una vergüenza lo ocurrido, algo impropio de Chile...

El señor MORENO.- ¡Es una vergüenza nacional!

El señor GALLEGUILLOS (don Florencio)...de un pueblo que se precia de haber alcanzado una democracia libre y limpia, como es la nuestra, que sentimos en nuestro corazón y queremos hacerla cada vez más excelsa. Los que así pensamos consideramos inconcebible que se haya tenido un proceder semejante con este destacado valor de una gran nación, con un intelectual cuya trayectoria en la vida cívica de su patria ha sido brillante, tanto en su calidad de parlamentario y de hombre de Estado, como de notable personero, en todo momento, de la República en los estratos más señalados de la vida española. Esta persona ha llegado a nuestro país en gestos de amistad y solo como una manera de expresar su sentimiento hacia Chile, quiso rendir un homenaje al procer máximo de nuestra Independencia; sin embargo, esto no fue debidamente apreciado y se le impidió cumplir su elevado propósito.

El Diputado que habla ha sabido que personeros de la Embajada española se movieron en diversos círculos para obstaculizar la materialización de tan significativo acto por parte del señor Tarradellas. Pero a mí me parece que si ante

dicho monumento, que representa y simboliza nuestra patria, personas de distintas nacionalidades y actividades pueden hacerlo y han rendido homenaje de admiración y afecto a Chile, no es lógico impedirselo a una persona de la calidad humana, significación y representación del líder republicano español en referencia.

El parlamentario que habla sabe que deportistas de cualquier rincón del mundo, que personas de otras actividades subalternas a las del personaje en cuestión, llegan hasta el monumento a O'Higgins para expresarnos sus sentimientos fraternos, sin que jamás hayan encontrado dificultades. Por eso, el hecho de que a este personero de la gran democracia española, con la que nuestro pueblo mantuvo cordiales relaciones y de la que Chile recibió lo más selecto que salió de su suelo a raíz de la implantación de la dictadura de Franco, significa, sencillamente, que en este país los hombres libres de otras naciones no encuentran hoy la acogida que se merecen y que en algunos medios oficiales se les niega la oportunidad de expresar sus altos sentimientos de amistad hacia nuestra Patria, rindiendo un homenaje al procer máximo y como una manera de exteriorizarnos su admiración por nuestro gran sistema Republicano.

Por esto, Honorable Cámara, quiero estampar mi protesta por el inconcebible hecho que comento y que nos hace aparecer ante el mundo, contradiciendo el tradicional espíritu de hospitalidad de los chilenos, especialmente con los hombres libres de todo el mundo. Y deja la impresión que elementos totalitarios pueden lograr influencias malsanas que desvirtúan el natural desprecio del pueblo chileno hacia todas las tiranías de cualquier color que ellas sean. Pido, señor Presidente, se sirva transcribir a Su Excelencia el Presidente de la República estas observaciones.

El señor PALESTRO.- En nombre de la Cámara, señor Presidente.

El señor GALLEGUILLOS (don Florencio).- Solicito que el oficio se envíe en nombre de la Cámara, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Solicito el asentimiento de la Cámara para enviar en su nombre, el oficio solicitado por el Honorable Señor Galleguillos, don Florencio.

El señor REYES (don Juan de Dios).- No hay acuerdo, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Hay oposición.

El señor GALLEGUILLOS (don Florencio).- Que se envíe, entonces, en mi nombre, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Se enviara el oficio solicitado, en nombre de Su Señoría.

El señor PALESTRO.- Que se envíe en nombre del Comité Socialista Unido, señor Presidente.-

El señor LAVANDERO.- Y del Comité Nacional Democrático.

El señor MORENO.- Y del Comité Independiente, señor Presidente.

El señor ISLA.- Y del Comité de Falange Nacional.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Se enviara el oficio en nombre de todos los Comités que lo han solicitado. Puede continuar el Honorable señor Galleguillos.

El Señor GALLEGUILLOS (don Florencio).- He concedido una interrupción al Honorable señor Isla, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Con la venia de Su Señoría, tiene la palabra el Honorable señor Isla.-

El Señor ISLA.- Señor Presidente, aprovecho la interrupción que me ha concedido el Honorable señor Galleguillos para adherir a sus palabras y protestar por lo ocurrido con el Presidente de la Generalidad Catalana.

En verdad, como se ha dicho aquí, a pesar de que durante la larga campaña electoral el actual Presidente de la República prometió que asumiría sus funciones en un plano de garantías para todos los funcionarios y que velaría sobre todo, por el bien público y la tradición democrática del país, este régimen ha demostrado, con estas actuaciones, que no está cumpliendo esas promesas.

En nombre de los Diputados democrata-cristianos, adhiero a las palabras del Honorable señor Galleguillos y protesto enérgicamente por el vejamen de que fue objeto el Presidente de la Generalidad Catalana, señor José Tarradellas. En realidad, como ya se ha dicho, con estos procedimientos se esta vulnerando la límpia tradición democrática de nuestro país, sobre todo cuando estas actitudes se toman frente a hombres como el Presidente de la Generalidad Catalana, quien ha luchado virilmente por la libertad y el respeto de la democracia en su país.

Nada mas, señor Presidente, y muchas gracias, Honorable señor Galleguillos.

El señor GALLEGUILLO (don Florencio).- He concedido una interrupcion al Honorable señor Cademartori.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Con la venia de Su Señoría, tiene la palabra el Honorable señor Cademartori.

El señor CADEMARTORI.- Señor Presidente, solo deseo solicitar que se me concedan diez minutos al final de la sesion.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Solicito el asentimiento de la Sala para conceder diez minutos, al final de la sesion, al Honorable señor Cademartori, quien desea referirse a un problema de interés general.

El señor REYES (don Juan de Dios).- No hay acuerdo.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Hay oposición.

- Hablan varios señores Diputados a la vez.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Puede continuar el Honorable señor Galleguillos.

El señor GALLEGUILLO (don Florencio).- He concedido una interrupción al Honorable señor Holzapfel, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Con la venia de Su Señoría, tiene la palabra el Honorable señor Holzapfel.

El señor HOLZAPFEL.- Señor Presidente, deseo aprovechar la interrupcion concedida por el Honorable señor Galleguillos para referirme al problema planteado por él.

En realidad, considero vergonzoso que haya ocurrido un hecho semejante con motivo de la visita que realiza a nuestro país el señor José Tarradellas. Tuve oportunidad de concurrir a la manifestación que la Colonia catalana ofreció a este personaje, quien tiene una larga trayectoria política al servicio de su Patria. En distintas ocasiones ha sido Ministro de la Generalidad Catalana, como también Premier de Cataluña. Es un hombre de vasta preparación y de profundos conocimientos sobre la marcha política del mundo entero. Esta personalidad ha sido recibida por diversos Gobiernos sudamericanos, incluso por la propia Cámara de Representantes de la República Oriental del Uruguay, como también por el Presidente de esa República.

Pues bien, llego a Chile y por la intervención del representante del General Franco, el señor Doussinagues, se hicieron gestiones ante el Gobierno, para impedir que el señor José Tarradellas rindiera un homenaje al héroe máximo de la Patria. Es necesario que este hecho, que nos coloca en una actitud vergonzosa, no vuelva a repetirse.

Aun no hace mucho tiempo, la Colonia Española, en su totalidad, rindió un gran homenaje a nuestro egregio ex-Presidente de la República don Pedro Aguirre Cerda. Ademas todos sabemos que los españoles que han llegado a Chile han contribuido, con su esfuerzo, al desarrollo de la economía nacional. La Colonia española esta constituida por hombres tranquilos, de gran espíritu de trabajo y de esfuerzo, pues bien, ahora se lo ha hecho un verdadero agravio a este distinguido ciudadano que nos ha visitado.

No olvidemos que, en el año 1925, estuvo relegado en nuestro país el que más tarde fuera el Presidente de la Generalidad de Cataluña, señor Francisco Macià, quien permaneció durante largos años en nuestro territorio.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Me permite Honorable Diputado? Ha terminado el tiempo del Comité Independiente.

El señor HOLZAPFEL.- Señor Presidente, deseo que se me concedan dos o tres minutos mas para terminar mis observaciones.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Solicito el asentimiento de la Sala para conceder tres minutos mas al Honorable señor Holzapfel.

El señor REYES (don Juan de Dios).- No hay acuerdo, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- No hay acuerdo. El turno siguiente corresponde al Comité Radical.

El señor HOLZAPFEL.- Voy a continuar en el tiempo del Comité Radical, señor Presidente.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Puede continuar su Señoría en el tiempo del Comité Radical.

El señor HOLZAPFEL.- Pues bien, señor Presidente, como decia, por gestiones del señor Embajador de España, se impido a este ciudadano ilustre que rindiera un homenaje a nuestro héroe máximo.

Estamos en una democracia; estamos en un país libre; vivimos en una nacion en que todas las opiniones merecen respeto y consideracion.

- Hablan varios señores Diputados a la vez.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Ruego a los Honorables Diputados se sirvan guardar silencio.

El señor HOLZAPFEL.- No podemos olvidar tampoco que otro de los grandes Presidentes de la Generalidad de Cataluña fue asesinado por el Gobierno del señor Franco el dia 15 de Octubre de 1940. Me refiero a don Luís Companys, un hombre, también, bastante preparado.

El señor Tarradellas ha hecho una visita de buena voluntad por los paises de América....

-Hablan varios señores Diputados a la vez.

El señor DE LA PRESA (Vicepresidente).- Ruego a los Honorables Diputados se sirvan respetar el derecho del Honorable señor Holzapfel.

Puede continuar Su Señoría.

El señor HOLZAPFEL.- En Méjico y en Francia ha sido recibido con todos los honores correspondientes al alto cargo que inviste. Sin embargo, cuando llego a nuestro país, se encontro con la actitud a que me he referido, ordenada por el señor Ministro de Relaciones Exteriores.

Yo uno mi expresion de protesta, a nombre de mi partido, porque en su nombre asistí a la manifestacion que se le diera al señor José Tarradellas, en el curso de la semana pasada, en el Hotel Crillon, a la del Honorable señor Galleguillos, don Florencio. Espero que actos vergonzosos de esta naturaleza no vuelvan a repetirse por el Gobierno del Excelentísimo señor Jorge Alessandri, quien es el responsable del manejo de las relaciones exteriores. Ha sido este hecho un error grave del señor Ministro de Relaciones Exteriores. Nadie mejor que él, que es un funcionario de carrera, puede comprender que no debio haber impedido que se rindiera este homenaje al procer de nuestra independencía.

Señor Presidente, como otros señores Diputados desean hablar en el tiempo del Comité Radical, termino expresando mi protesta frente a la actitud asumida por el señor Ministro de Relaciones Exteriores, al impedir el homenaje que quiso rendir el señor José Tarradellas al procer de nuestra Independencia.

Commemoració del Centenari dels
J O C S F L O R A L S
de la
LLENGUA CATALANA
(1859-1959)

Any CI de llur restauració

ELS MANTENEDORS DELS JOCS FLORALS DE LA LLENGUA CATALANA saluden els poetes i prosadors de Catalunya i de tots els territoris on la nostra llengua és parlada i coneguda, i els conviden a prendre par en aquesta Festa que tindrà lloc a París i que es regirà pel següent

C A R T E L L

El dia 14 de Juny de l'any 1959 es celebraran els Jocs Florals de la Llengua Catalana en el Fran Amfiteatre de la Sorbona de París, en els quals seran adjudicats, a les millors poesies que hi siguin presentades, els tres

PREMIS ORDINARIS

Flor Natural

Premi d'honor i cortesia dotat amb vuitanta mil francs, pel Casal de Catalunya de París. S'adjudicarà a la millor poesia sobre tema lliure.

Englantina d'Or

Premi dotat amb cent dòlars, pel Centre Català de Santiago de Xile a la millor poesia d'esperit patriòtic o sobre fets històrics o tradicionals, usatges o costums de la nostra Pàtria.

Viola d'Or i Argent

Premi dotat amb cinquanta dòlars, per la Comunitat Catalana de Colòmbia a la millor poesia religiosa o de tema moral.

Accèssits als Premis Ordinaris.- Flor Natural: dotat amb 15.000 francs; Englantina d'Or: dotat amb 10.000 francs; Viola d'Or i Argent: dotat amb 10.000 francs.

El qui obtindrà el premi de la Flor Natural haurà de fer-ne ofrena a la dama de la seva elecció, la qual, proclamada Reina de la Festa, lliurarà els altres premis als que en seran guanyadors.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Copa Artística

Premi dotat amb 50 dolars, a la millor composició en prosa de caracter literari.

Premi Fastenrath

Dotat amb 50 dolars, a la millor novel·la inèdita o bé publicada des del 1er. de Gener del 1958.

Premi Concepció Rabell

Dotat amb 50 dòlars. S'adjudicarà al millor llibre de prosa literària, narracions, quadres històrics, viatges, etc., exclòs el teatre, inèdit o bé publicat des del 1er. de Gener del 1958.

Premi Ignasi Iglèsies

Dotat amb 2.000 pesos argentins pel Casal de Catalunya de Buenos Aires, a la millor obra teatral, inèdita o bé representada o publicada des del 1er de Gener del 1958.

Premi Narcís Oller

Dotat amb 50 dòlars, al millor conte o recull de contes inèdits o bé publicats des del 1er. de Gener del 1958.

Premi Joan Maragall

Dotat amb 50 dòlars, al millor llibre, en vers, inèdit o bé publicat des del 1er. de Gener del 1958.

Premi Prat de la Riba

Instituït pels senyors Josep i Jeroni Bertran Cusiné, i dotat amb 2.000 pesos mexicans, al millor treball sobre la vida econòmica o jurídica de Catalunya. Aquest premi és indivisible. Un exemplar del treball premiat haurà d'ésser lliurat als donadors, els quals podran publicar-lo.

Premi del President de la Generalitat

Dotat amb 25.000 francs, al millor estudi sobre l'actual situació econòmica i social de Catalunya.

Premi Pompeu Fabra

Dotat amb 500 pesos mexicans, pel Patronat dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, de Mèxic, al millor treball filològic sobre un tema de l'idioma català.

Premi President Companys

Instituït per l'Orfeó Català de Mèxic, i dotat amb 500 pesos mexicans, al millor treball sobre un tema històric o contemporani que enalteixi l'esperit liberal i democràtic del poble català.

Premi Maspons i Camarasa

De Guayaquil (Equador), dotat amb 50 dòlars, al millor treball en vers o en prosa sobre la Comarca del Vallès, l'autor del qual, de preferència, sigui originari de Granollers o de la seva comarca.

Premi Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya

Dotat amb 10 lliures esterlines, al millor treball sobre el tema: "Estructuració econòmico-social de Catalunya-Estat"

Premi Rovira i Virgili

Dotat amb 500 pesos mexicans, pel Consell Executiu del Consell Nacional Català, resident a Mèxic, a la millor monografia sobre un tema de la història del catalanisme.

Premi Jaume Serra Hunter

Dotat amb 500 pesos mexicans, per l'Institut Català de Cultura, de Mèxic, al millor estudi sobre història de la cultura catalana.

Premi del Parlament de Catalunya

Dotat amb 50 dòlars, a la millor monografia o estudi comparatiu sobre un tema relacionat amb les Corts Catalanes en els seus períodes històric (segles XI al XVIII) i contemporani (1932-39).

Premi Francesc Macià

Dotat amb 50 dòlars, pel Centre Català de l'Havana, a la millor poesia inspirada en l'exaltació de la Pàtria.

Premi Anglo-Catalan Society

Dotat amb 10 guinees, a la millor traducció inèdita d'un poema de l'anglès.

Premi Batista i Roca

Dotat amb 25.000 francs, pel Doctor J.M. Batista i Roca, al millor estudi sobre "Relacions culturals catalano-occitanes: present i futur", escrit en català o en occità.

Premi Domènec Martí i Julià

Dotat amb 500 pesos mexicans, per la Institució de Cultura Catalana, de Mèxic, a la millor monografia sobre un tema de política social catalana.

Premi Marian Pineda i Tarrés

Dotat amb 25 dòlars, pel senyor Josep Pineda i Fargas, de l'Havana (Cuba), a un tema patriòtic, lliure, en prosa o en vers.

Premi Combat

Dotat amb 10.000 lires italianes, per la Revista "Combat", de l'Havana (Cuba), a una composició de tema lliure, d'autor exclusivament alguerès.

Premi Patxot

Dotat amb 2.000 francs suïssos, per Rafael Patxot, al millor treball en prosa que faci l'història dels Jocs Florals des de llur institució, i que, prenent bé esment dels discursos presidencials, en faci la recensió, com expressió de la ideologia imperant en l'època corresponent.

Premi Abat de Montserrat

Ofert pel Rdm. Pare Abat del Monestir de Montserrat a la millor composició en vers o en prosa, de preferència sobre un tema relatiu a Montserrat i a Catalunya. Dotat amb la col·lecció completa de la Bíblia de Montserrat (edició monumental).

Premi Institut d'Estudis Catalans

Ofert pel Sr. R. F. i R. a una composició, en vers o prosa, de tema lliure. Dotat amb un lot de llibres.

Premi Ramon Vinyes i Cluet

Dotat amb 2.000 pessetes, per Josep Vinyes Sabatés a la millor biografia o al millor estudi de l'obra del poeta i dramaturg Ramon Vinyes i Cluet.

Premi Enric Martí i Muntaner

Dotat amb 500 pesos argentins, pel Club Català de Cordova (Argentina) a la millor narració, conte o conjunt de contes o narracions, sobre temes americans.

Premi Doctor Trueta

Dotat amb 12.000 francs pel Professor Josep Trueta, d'Oxford, a la millor biografia inèdita sobre un català traspassat.

Premi Pau Casals

Dotat amb 1.000 pesos mexicans, pel Centre Català de Guadalajara (Mèxic), a una composició musical de tema lliure.

Premi Nicolau

Dotat amb 1.000 pesos argentins, pel Centre Català de Mendoza (Argentina), a la millor composició musical, preferentment una sardana.

PREMIS COMARCALS

Patrocinats per la Institució de Cultura Catalana, de Mèxic,

dotats amb 1.000 pessetes cada un i destinats a treball d'un mínim de deu pàgines, format carta, a dos espais, escrits en català. Exclúsiu, per a joves de menys de 25 anys residents a Catalunya; sobre un tema, comarcal o local (història, geografia, excursionisme (guies), economia, demografia, folklore, etc.) relatiu als territoris que a seguit s'esmenten:

Premi Joaquim Xirau

Sobre la comarca de l'Alt Empordà.

Premi Antoni Borrás i Quadres

Sobre la comarca d'Anoia.

Premi Gabriel Serra de Rubí

Sobre la comarca del Vallès Occidental.

Premi l'Armentera

Sobre un tema de l'Alt Empordà. Dotat per Jaume Ros i Poc, de la ciutat de Mèxic.

Premi Biscarbó

Sobre les comarques de l'Alt Urgell o del Pallars Sobirà i, preferentment, del terme municipal de Castellàs.

Premi Ramon Turró

Sobre la comarca del Maresme i, preferentment, de Malgrat o Palafolls. Dotat pel doctor Salvador Armendares, resident a Mèxic.

Premi Magi Morera i Galicia

Sobre un tema de la comarca de Segrià. Dotat pel doctor Francesc Paniello, resident a la ciutat de Mèxic.

Premi Elvira Canela

Sobre la Conca de Barberà. Dotat per Claudi Fournier, de la ciutat de Mèxic.

Premi Centelles

Sobre la Plana de Vic. Dotat per Bartomeu Costa-Amic, de la ciutat de Mèxic.

Premi Fidel Martí

Sobre l'Alt Camp i, preferentment, de la ciutat de Valls. Dotat per Fidel Miró, de la ciutat de Mèxic.

Premi Josep Sunyer

Sobre la comarca del Segrià. Dotat per Josepa Sunyer i Catà, de la Ciutat de Mèxic.

Premi Josep Camps

Sobre la Comarca del Vallès Occidental i, preferentment, sobre Sabadell. Dotat per Jaume Camps Illa, de la ciutat de Mèxic.

Premi "Llibreria Catalana" de Barcelona

Sobre la comarca del Segrià. Dotat per Pere Clua de Barcelona.

TEMES ESPECIALS

Premi Scala Dei

A la millor bibliografia comarcal del Priorat. Dotat pel Dr. Antoni Peyri, de la ciutat de Mèxic.

Premi Scala Dei

Sobre un tema de la història de la comarca del Priorat anterior al 1900. Dotat pel Doctor Antoni Peyri, de la ciutat de Mèxic.

Premi Empories

Sobre les comarques del Baix i Alt Empordà. Dotat per Artur Costa, de la ciutat de Mèxic.

NOTES

Totes les composicions, escrites en lletra clara i llegidora, i de preferència a màquina, s'han de trametre a tres exemplars si és possible, a nom del Secretari del Consistori, senyor Ramon Xuriguera, 11, Rue Saint-Dominique, Paris (VII), abans de les 24 hores del dia 30 d'abril, juntament amb un plec que contingui el nom de l'autor i dugui damunt escrits el títol i el lema del treball.

Els guanyadors podran delegar llur representació fent-ho constar per escrit en el plec clos esmentat o bé en un altre plec tramès expressament.

Els premis que no siguin retirats abans del 31 de desembre de 1959, s'entendrà que són renunciats pels guanyadors.

El Consistori es reserva per un any, a comptar des del dia de la Festa, la propietat exclusiva de les obres premiades.

La llista de premis no queda closa. Si cal, s'anunciaran els nous premis oferts.

El Jurat atorgarà, de més a més, els premis i els accèssits que calguin per recompensar degudament les composicions del concurs que en siguin mereixedores.

El Present Cartell va signat pels Mantenedors:

Josep CARNER, President
 André CHAMSON
 Just CABOT
 Ambrosi CARRION
 Ventura GASSOL
 Pierre VILAR
 Ramon XURIGUERA, Secretari

París, Gener 1959.

COMISSIÓ ORGANITZADORA

President : Monsieur Ivan GAUSSEN
 Vice-President : Maître Joseph ROUX
 " " : Senyor Josep M. TRIAS
 Secretari : Senyor Josep CAMPS
 Membres : Senyor André CAMP
 Senyor Ferran CUITO
 Senyor Francesc FARRE-RIBA
 Senyor Paul de la FABREGUE
 Senyor Melcior FONT
 Senyor Emili GRAU-SALA
 Senyor Julià GRIFE
 Senyor Jacques MAGNE
 Senyor Henry NOEL
 Senyor Ricard PLOSA (Tresorer)
 Senyor Joan TARRE Pre.

COMITE D'HONOR

Presidència

Monsieur le Ministre de l'Education Nationale Française

Monsieur Jean-Louis Vigier
Président du Conseil Municipal de Paris

Senyor Josep Tarradellas
Honorable President de la Generalitat de Catalunya

- M. Ch. V. Aubrun, Professeur à la Sorbonne
M. Marcel Bataillon, Membre de l'Institut
M. Jean Boutière, Directeur de l'Institut d'Etudes Provençales a
l'Université de Paris
M. Fernand Braudel, Professeur au Collège de France
M. Roger Cailloix, Chef de la Section Littéraire, Division des
Echanges Culturels internationaux.
Monseigneur Calvet, Rector Honorari de l'Institut Catholique
M. Albert Camus, Prix Nobel
M. Jean Camp, Professeur à la Faculté de Lettres d'Aix en Provence
M. Jean Cassou, Conservateur du Musée d'Art Moderne
M. Maurice Debouteille, Professeur à la Faculté de Lettres de Liège
M. Pierre Fouché, Professeur à la Sorbonne
M. Elie Lambert, Membre de l'Institut
M. François Mauriac, Membre de l'Académie Française, Prix Nobel
M. Rafael Patxot F.R. Ast. S.F.R. Met. S.
M. Jean Sébastien Pons, Professeur Honoraire de la Faculté des Lettres
de Toulouse
M. Robert Ricart, Directeur de l'Institut d'Etudes Hispaniques
M. Henri Rivière, Conservateur du Musée des Arts et Traditions
Populaires
M. Mario Roques, Membre de l'Institut
M. Jean Sarrailh, Recteur de l'Université de Paris
M. Jean Walh, Membre de l'Institut.
-

De CATALUNYA

L'extensió que pren en aquest número la ressenya del viatge del President Tarra-dellas a Amèrica ens obliga a limitar el nostre noticiari. Ens n'excusem prop dels nostres lectors.

La fàbrica d'automòbils SEAT de Barcelona l'any passat va construir 23 mil vehicles. Actualment la seva producció diària arriba a 110 unitats; es calcula que enguany la producció total pujarà a uns 30 mil vehicles.

o

Gràcies a la seva darrera augmentació de capital, que actualment és de 780 milions de pessetes, la Societat Anònima Cros de Barcelona ha esdevingut la més important de totes les indústries químiques d'Espanya.

o

A finals de l'any passat es va constituir a Barcelona la U.N.I.T.E.A. amb un capital de 850 milions de pessetes. Aquesta important societat està formada per diferents empreses que controlava la de Juli Muñoz totes elles dedicades a la fabricació de filats i teixits de cotó. El volum de llur producció representa 12 milions de quilos de fil i 80 milions de metres de teixits. Per la seva importància pot ésser considerada com una de les principals d'Europa.

o

Segons les darreres estadístiques les comarques gironines vénen després de les de Barcelona, que són les primeres de la Península en la indústria de filatures, disposen de 380.000 fusos de cotó i 20.000 de llana. Els capitals d'aquesta indústria representen prop de 700 milions de pessetes i les seves fàbriques ocupen 10.000 obrers.

o

La Cambra de Compensació Bancària de Barcelona ha publicat els resultats de l'any 1958. El número de documents compensats és de 7.975.406 en alça amb relació a l'any 1957 de 8 %. L'import de cobraments i pagaments acumulats fou de 386.932 milions de pessetes que representen sobre l'any precedent un augment de 17'64 %.

La crisi de la indústria tèxtil catalana no s'amillora; moltes fàbriques treballen solament tres dies a la setmana.

o

Una de les causes de la greu crisi que atravesa la indústria tèxtil de Catalunya es la baixa persistent de les seves exportacions. Heus-ací el volum de l'exportació en dòlars dels darrers cinc anys :

	<u>1954</u>	<u>1955</u>	<u>1956</u>	<u>1957</u>	<u>1958</u>
Dòlars:	11.375.965	8.099.490	7.857.373	9.101.830	5.428.565

o

A Bosost (Vall d'Aran) aprofitant la riquesa forestal d'aquesta comarca es projecta d'instalar-hi una important fàbrica de cel·lulosa amb una capacitat de producció de 20 mil tones anyals.

o

L'Editorial Selecta després d'haver publicat les obres completes de Josep Carner, acaba d'editar un interessant volum d'homenatge al nostre poeta nacional amb motiu dels seus setanta-cinc anys. El volum, prefaciats per Carles Riba, conté diferents i valuosos estudis en català, castellà, provençal, francès, alemany, italià i anglès, agrupats, sobre diferents aspectes de l'alta personalitat de Josep Carner, és a dir, la Poesia, l'Estil i l'Home, el Llenguatge, Entre el Mestratge i l'Amistat per acabar amb Llorers d'Ofrena.

o

Com cada any, el dia 13 de novembre tingué lloc a l'Hotel Colom de Barcelona l'atribució dels ja tradicionals Premis de Sta. Llúcia. Els Premis a concedir eren set: un de novella, un altre de narracions, dos de biografia, -catalana i castellana- un d'assaig, un altre de teatre i un de música.

El Premi Joanot Martorell de novella, dotat amb 30.000 Ptes. Formaven el Jurat: El Sr. Carles Soldevila, President, els Srs. Joan Oliver, Sebastià Joan Arbó, Joan Sales i la Srta. Maria Aurelia Campmany que actuava de Secretària. Obtenen per aquest Premi vint-i-set novel·les. La premiada serà publicada en el Club de Novellistes de l'Editorial Ayamà.

El Premi "Victor Català" de narració l'atorgava l'"Editorial Selecta" i estava dotat amb cent mil ptes. El seu Jurat estava format per la Sra. Caterina Albert i Paradís que ostentava la Presidència d'Honor; el Sr. J.E. Martínez Ferrando au actuà de President, els Srs. Miquel Llor, Joan Triadu i Gonçal Lloveras com a Vocals i el Sr. Josep Miracle com a Secretari.

Els Premis de Biografia, castellana i catalana per l'"Editorial Aedos". El primer estava dotat amb 25.000 ptes. i el seu Jurat estava format pel Sr. Josep Maria Millàs i Vallicrosa, President, i els Srs. Melcior Fernandez Almagro, Ferran Soldevila i Martí de Riquer, Vocals, i el Sr. Josep Ma. Cruset, Secretari. Al Premi de Biografia catalana, dotat també amb 25.000 ptes. i jutjat pel mateix Jurat, hi foren presentades sis obres.

El Premi "Josep Ixart" d'assaig, instituït pel Sr. Francesc A. Ripoll i atorgat per l'"Editorial Selecta", està dotat amb 10.000 ptes. El seu Jurat el

formaven el Sr. J. Rubio i Balaguer, President i els Srs. Marià Manent, J. V. Folix, Rosend Llates, Vocals i el Sr. Josep Maria Castellet, Secretari. A aquest Premi hi han concorregut set obres i l'obra premiada serà publicada pel l'"Editorial Selecta".

El Premi "Joan Claramunt" està destinat a premiar la millor obra de teatre. El seu Jurat el formaven Josep Ma. de Sagarra, Maria Luz Morales, Jaume Gras, Ferran Canyameres i Martí Farreres. Es reberen 51 obres, la premiada serà estrenada al Teatre Romea.

El Premi "Joventuts Musicals" per a composicions musicals, instituït pel Patronat de les "Joventuts Musicals de Barcelona", està dotat amb 30.000 ptes. El President del Jurat fou el Sr. J. Massià.

Reunits els Jurats, després de deliberar donaren els veredictes següents:

Premi Joanot Martorell.- Fou adjudicat a l'obra "El Mar" del poeta Blai Bonet, quedant finalista l'obra "Es té o no es té" d'Odo Hurtado.

Premi Victor Català.- Correspongué a Mercé Rodoreda per la seva obra "22 contes". Quedà finalista Ramon Folch per la seva obra "Segones faules".

Premi Ixart.- Correspongué als autors Maria Aurelia Capmany, Josep Ma. Espinàs, Manuel de Pedrolo, Artur Perucho i Jordi Sarsanedes, per llur obra "Cita de narradors" quedant finalista l'obra d'Enric Jardí, titulada "Nonell i altres assaigs".

Premi Joan Claramunt.- Fou concedit a Rossend Perelló i Casellas per la seva obra titulada "Tres de servei" quedant finalista Miquel Arimany i Coma per la seva obra "El comte Arnal".

Premi Aedos.- De biografia catalana, fou atribuït a P. Prat i Ubach per la seva obra titulada "Junceda, home exemplar" quedant finalista l'obra d'E. Moreu Rey, titulada "Francesc Salvà i Campillo".

Premi Juventuts Musicals.- Incrementat a última hora per l'"Orfeo Gracienc" amb cinc mil ptes., correspongué al Mestre Ricard Lamotte de Grignon per la seva composició titulada "Tocatta".

Els catalans en el món

Els Jocs Florals a Mendoza

Sota la Presidència d'Honor de l'Honorable President de la Generalitat, el proppassat mes de novembre tingué lloc a la ciutat de Mendoza (República Argentina) la Gaia Festa dels Jocs Florals que assolí un gran esclat.

Fou declarat guanyador de la Flor Natural el poeta Domènec Perramon resident a Londres; l'Englantina fou atribuïda al Sr. Carles Pi i Sunyer resident a Caracas i la Viola d'Or a Joaquim Boixés i Sabater.

La Sra. Núria Junyent de Rou fou elegida Reina de la Festa.

Aquests Jocs Florals corresponien a l'any C de llur restauració que s'esqueia ésser el cinquantenari de la fundació de l'Entitat Organitzadora, el Centre Català de Mendoza.

Per la importància dels actes celebrats en aquesta ocasió el Servei d'Informació i Publicacions de la Generalitat ha editat un Suplement especial dedicat exclusivament a ressenyar-los.

Emissions a la Ràdio.

A Mendoza vénen d'ésser inaugurades unes emissions de ràdio que tenen lloc a la una del migdia dos diumenges cada mes sota el títol de "La voz de Catalunya". Les emissions consisteixen en una descripció sobre un tema de Catalunya en projecció cultural i la influència dels catalans en el creixement d'Amèrica. Es manté a més "L'Hora Catalana" que es dona per Radio Nihuil, tots els diumenges al matí.

Dins del Centre Català de Mendoza s'ha creat el "Patronat de Cultura Catalana" que és, podriem dir-ne, l'instrument polític que duu a cap les emissions a la Ràdio i la difusió del problema català en tots els medis possibles.

Dels països de llengua catalana

El govern espanyol tancà la frontera amb Andorra el dia 23 de gener i, a hores d'ara, malgrat les protestes i les gestions fetes pel Consell de la Vall, no ha estat possible de fer rectificar l'ordre donada per les autoritats espanyoles. És una mesura presa davant la possible devaluació de la pesseta? És que està relacionada amb l'escàndol de l'evasió de capitals? El fet, però, és que aquesta decisió del govern franquista causa danys greus a Andorra. Es calcula que l'any passat varen anar-hi uns 300 mil catalans.

o

A les "Drassanes Valera" a Mallorca darrerament s'ha llençat el vaixell "Cala Nova". Aquest és el segon d'una sèrie de sis destinats a la "Naviera Mallorquina".

o

La Biblioteca "Raixa" de Palma de Mallorca ha publicat darrerament a més del seu número anual de "Cap d'Any" els números 34 i 35 de la seva col·lecció. De Jeroni Moragues "L'Edat Eterna" i de Fèlix Cucurull "La pregunta i l'atzar".

o

La riada que va devastar València a l'any 1957, ocasionà danys que han estat avaluats a 4.426 milions de pessetes.

o

A València, a les Drassanes de la Unió de Levante, s'ha fet lliurament d'un vaixell de 13.414 tones a la casa anglesa Buries Markes. Es el primer vaixell anglès construït a Espanya.

Necrològiques

César-August JORDANA i MAYANS

A honor a la memòria del conegut escriptor C.A. JORDANA suara traspassat, transcrivim de la Revista "Ressorgiment" -nº. 510- de Buenos Aires, el brillant article biogràfic que hi ha publicat el senyor Pere Mas i Perera.

"A primers de desembre morí a Santiago de Xile -on tornava a residir-, el conegut escriptor César-August Jordana i Mayans, que era un dels intel·lectuals catalans contemporanis de més relleu. Tenia 65 anys.

Devers el 1927, Jordana abandonà l'exercici de la carrera d'enginyer industrial, per tal de consagrar-se plenament a la vocació que sentia ja de molt jove: les lletres. Com en el cas de Pompeu Fabra, en el de Jordana Catalunya atreu al seu servei -i al del seu idioma- una intelligència.

Jordana defugia talment les frivolitats de la parencia, la pruija irrefrenable de papallonejar que impulsa tanta gent nostra, fins i tot la vida de relació, que arribava a aparèixer als ulls dels estranys com un esquerp. D'ací que hom el tingués per poc sociable. Es que era presoner de la seva torre de vori.

El seu apassionament per les matemàtiques pures, el seu esmerç a l'estudi de l'alemany, les seves lectures, les seves activitats literàries, la seva vida interior el reclamaven amb insistència, l'absorbien. El conscient i el subconscient l'abassegaven nit i dia. No pas per això ell es desinteressava del món exterior. Res no ho palesa millor que la seva pròpia producció literària -reflex de la seva curiositat il·limitada i de la seva observació penetrant- on, a través dels seus somnis -que cada dia registrava meticulosament-, de la ficció -filla de la seva imaginació rica i aguda- i de la realitat copsada, s'empalma allò que extreu del seu dedins amb allò altre que esprem del viure ciutadà.

Sota el caperó de la seva adustesa, rera el fossat de la seva timidesa, hi havia un home d'una vasta cultura, estudiós, inquisidor, coneixedor profund de diversos idiomes i un humorista càustic que es manifestava obertament en la intimitat de la seva reclusió innata.

Molt poc després d'haver-se incorporat al nostre món literari, adquirí fama de gramàtic, de novellista i de traductor.

Com a gramàtic, desenvolupa temes diversos i, sobretot, es consagrà a la depuració del nostre lèxic. Donà molts cursets, fou membre del Tribunal permanent de català i Cap de l'Oficina de Correcció d'estil de la Generalitat. Sota el pseudonim Bernat Montsià, publicà, a la "Colleccio Popular Barcino", diversos opuscles, entre els quals cal destacar "El català i el castellà comparats".

Com a novellista, tractà d'oferir noves perspectives a la novella catalana. El gènere policíac, la intriga humorística, l'erotisme, el costumisme, l'atregueren. Entre la seva obra novellística, hom esmenta: "Quatre venjances" (1923), "El Collar de la Núria" (1927), "La veritat sobre Sigfrid" (1927), "L'incest" (1928), "Una mena d'amor" (1931) i "El rusio i el pelao" (1950). Ha deixat inèdites dues novel·les: "Flames de juliol", esgarriada a Barcelona, sobre l'alçament militar del juliol de 1936, i una altre escrita a Buenos Aires, en què descriu els set pecats capitals per contrast amb les set virtuts teològals, i que té per publicar una editorial barcelonina.

Com a contista, esdevé un narrador molt amè de costums, un expositor zelós de caràcters i un relator d'episodis de la reraguarda catalana, en 1937. Hi ha editat dos llibres: "Tot de contes" (1929) i "Tres a la reraguarda" (1940).

La seva afecció a la literatura anglesa el menà a incorporar a les nostres lletres traduccions mestrioles de diversos autors anglesos. La traducció de les obres de Shakespeare li donà molt de prestigi i una alta jerarquia. En aquest ordre, el seu nom s'inscriu al costat dels de Josep Carner, d'Alfons Maseres i de Carles Riba. Cap crític honest no pot equiparar a aquests mestres -que mereixen tots els nostres respectes- d'una manera graciosa, aquells que no hagin palesat, com ells, amb llur esforç d'anys, de conèixer a fons tant com l'idioma original el nostre.

Com a periodista, Jordana adquirí, també, just renom. Ha deixat treballs molt sobris, de vegades punyents, damunt les pàgines de "La Publicitat", "L'Opinió", "Mirador", "Revista de Catalunya" i d'altres publicacions de les nostres terres d'Amèrica.

A l'Argentina, traduï al castellà, entre altres obres, els volums d'història universal del polígraf nord-americà Will Durant.

Patriota exemplar, en 1939 s'exilà. Ha viscut a França, a Xile, a l'Argentina i, darrerament, altra vegada a Xile.

Es ben viu, en els seus amics de Buenos Aires, el record de la seva figura austera, llavors que convivia amb nosaltres, com a assessor literari d'una editorial molt important.

La seva passió per la lectura, l'absorbi força. Com a tal, sorgia, també, en ell, l'home metòdic que era, perquè sentia el gust de l'ordre. Tenia el temps mesurat i les activitats ben compartides. Cada any, registrava en llibretes especials, dia per dia, les seves lectures i anotava succintament la impressió tractada de cada obra. A Catalunya, havia arribat a establir un rècord, el qual tractava de superar. L'exili li pertorbà les finances i, amb elles, el pla de lectures. A Buenos Aires, llegí considerablement. Ultra els llibres sobre els quals havia de donar, per escrit, el seu informe, aquells altres que les seves aficions li demanaven. Com que vivia en una pensió i comptava amb poc espai, es veia obligat a fer -podríem dir-ne- "purgues" periòdiques, per tal com el lloc de què disposava no donava per a més. La depuració li permeté de formar, en l'expatriació, una nova biblioteca particular, molt selecta, que testimonia, millor que res, les seves preferències, les seves afinitats espirituals, les seves passions íntimes, la seva exquisidesa.

Pere Mas i Perera "

A l'acte de l'enterrament hi assistiren un gran nombre de catalans que volgueren testimoniar el seu dolor per l'irreparable pèrdua de C. A. Jordana i expressar al seu fill Joan i demès familiars els seus sentiments d'estima. El senyor Cristià Aiguadé, en nom del Centre Català, féu sentir l'emoció de tots els catalans de Xile pel traspàs del conegut home de lletres traçant un brillant panegíric de l'home i de la seva obra admirable. El President de la Generalitat féu constar també el seu dolor i declarà estar segur d'interpretar els sentiments de tots els catalans dient que: "Catalunya havia perdut no solament un dels seus més valuosos valors espirituals sinó també un gran patriota".

○

Doctor Diego Ruiz Rodriguez.

El dia 24 del passat mes de febrer morí a Tolosa del Llenguadoc el Dr. Diego Ruiz Rodriguez, ex-Director del Sanatori Frenopàtic de Salt (Gironès).

Encara que nascut a Màlaga el Dr. Diego Ruiz era català d'adopció. De molt jove s'installà a Barcelona on cursà els estudis de medicina d'una manera brillant. Abans d'acabar el seu doctorat ja publicà una obra sobre la "psicologia del somni".

Completà els seus estudis medicals a Itàlia, especialment al Col·legi Albornoza a Bolonia. Aprofità la seva estada a Itàlia per a estudiar la pintura dels primitius sobre la qual recollí una important documentació.

De retorn a Barcelona és feu cèlebre amb el seu treball sobre "La follia d'Alvarez de Castro" i, tot seguit per la seva "Genealogia dels Símbols". Amb la seva "Teoria de l'acte entusiasta" i la seva "Introducció a la pedagogia dels anormals" el Dr. Diego Ruiz obté el prestigi de gran figura dins la literatura medical i dins de la psiquiatria.

Polemista i apostol, home de gran cor, era molt conegut en els medis obrers de Barcelona on havia donat innumerables conferències.

Des del 1939 exiliat a França el Dr. Diego Ruiz a desgrat del seu delicat estat de salut treballà en una obra molt original, molt discutida, però d'un incontestable valor, sobre la pintura de Goya. Aquesta vegé la llum el 1956 gràcies al suport de nombrosos metges francesos.

Ha mort dignament a l'exili a l'edat de 78 anys.

Descansi en pau l'illustre finat.

D'Espanya i dels espanyols

Des de fa algunes setmanes els estudiants a l'Escola d'Enginyers de Madrid protesten pel fet que el Govern vol crear altres escoles d'enginyers principalment una Escola de Mines a Oviedo. Darrerament 4.000 alumnes de la Universitat de Madrid s'han declarat en vaga per tal de protestar dels propòsits del Ministre de la Instrucció. Cal tenir en compte que solament existeix en tota Espanya una sola Escola de Mines, però els estudiants madrilenys es veu que tenen por que el dia de demà disposin de menys possibilitats per a trobar treball i per aquesta raó volen limitar el nombre d'enginyers. Actualment que la preocupació de tots els pobles enfront de l'expansió de la tècnica és la de formar el màxim possible d'enginyers i homes de ciència, aquesta incomprendible protesta dels estudiants espanyols tendint a impossibilitar al seu govern de fer escoles, és realment una veritable paradoxa molt espanyola.

o

El diari "La Gaceta del Norte" de Bilbao ha publicat un interessant reportatge referent a la constant immigració castellana al país basc degut a la gran expansió de la seva indústria. A Massustegui on habiten 4.000 persones, el 95 % procedeixen de Galícia. Santurce en pocs anys ha passat de 9.500 a 21 mil. Guipuzcoa ha estat la província que ha rebut més immigrants, quasi tots ells de Castella. La situació cada dia més preponderant dels nou-vinguts ha motivat el següent i greu comentari del Butlletí d'Informació del Govern d'Euzcadi:

"Les tradicions locals i les del País en general, acabaran per transformar-se o per a desaparèixer si continua la immigració al ritme que porta aquests darrers anys.

o

Mentre que les estadístiques oficials, fent prova d'un optimisme exagerat, fan oscillar el nombre total d'analfabets entre el 19 i el 22 per cent de la població total d'Espanya, sembla que l'analfabetisme no fa sinó augmentar.

Les causes directes d'aquest fet semblen reduir-se a dues: la primera és la necessitat ineluctible en què la joventut es veu de guanyar-se la vida a una edat prematura, i l'altra la desafecció de dia en dia creixent que sent aquesta

mateixa joventut per a ingressar al magisteri, conseqüència lògica dels sous extremadament baixos que són atribuïts als mestres.

Mentre, per exemple, un cuiner de casa bona pot aspirar a guanyar 1.500 pessetes, cada mes, el sou d'entrada d'un mestre és només de 900 ptes. mensuals. En aquestes condicions, no és d'estranyar que sobre una plantilla de 70.000 mestres hi hagi hagut durant l'any 1958, 6.000 demandes d'excedència.

Per altra banda, els crèdits atribuïts a Instrucció Pública són tan minsos, que actualment els propis serveis oficials xifren a 25.000 el nombre d'escoles mancants, i a 17.000 el de les escoles que necessiten reperació urgent.

o

Davant de les greus dificultats financeres de l'Empresa "Manufacturas Madrileñas" que ha evitat la fallida gràcies a importants crèdits obtinguts del Govern i les banques, es diu que, possiblement, aquesta empresa arribi a un acord amb l'alemanya "Volkswagen" per al muntatge dels seus automobils a Espanya. Recordaran els nostres lectors que ja fa temps vàrem anunciar-los que aquesta firma alemanya tenia el propòsit d'instalar la seva fàbrica a Manresa.

o

Ara es parla que la casa Mercedes-Bentz i una important indústria catalana es troben en converses per tal d'arribar a un acord per al muntatge dels automobils d'aquesta empresa alemanya. Voldriem que donessin un bon resultat però tenim el pressentiment que s'esdevindrà exactament el mateix que amb les cases Renault, Citroën i Volkswagen que a l'origen de les converses les fàbriques havien d'instalar-se a Catalunya i després, per intervenció del govern del general Franco aquestes foren muntades al Centre i al nord-oest.

o

El ritme de la producció de muntatge a la fàbrica Renault de Valladolid és un promig de 30 cotxes 4 CV diaris.

o

A Madrid d'un automobil "Dauphine" Renault, que a França és venut al preu de 580.000 francs, se n'han pagat 325.000 ptes., és a dir, 2.600.000 francs, que corresponen al canvi actual de 1 pta. per 8 francs.

o

La suma de comandes de camionetes 2 CV que té en cartera la fàbrica Citroën de Vigo puja a 30 mil. Al ritme de la fabricació actual es necessitaran 5 anys per a lliurar-les.

o

El govern ha donat autorització a "Aluminio de Vigo S.A." per tal que faci una ampliació del seu capital de 323 milions de pessetes. Una companyia canadenca hi aportarà dos milions de dòlars.

Ha estat autoritzat a la Societat "Textil la Carolina S.A." (Jaen) la instal·lació d'una fàbrica de teixits de llana amb un capital de 50 milions de pessetes.

o

"Union Española de Explosivos" va a ampliar la seva fàbrica de carbur de calci de Guardo (Palència). El cost d'obres i noves instal·lacions serà de 100 milions de ptes.

o

L'I.N.I. està construint una nova fàbrica de cellulosa a Lourizan (Galicia). El seu presupost és de 800 milions de ptes.

o

Segons dades fa poc publicades per organismes oficials en el segon trimestre de l'any passat es concediren solament 20 autoritzacions de creació de noves indústries. Aquestes foren: 14 per Bilbao, 2 per Catalunya, 1 per Castelló, 1 per Madrid i una altra per Linares.

o

El comerç d'importació i exportació d'Espanya amb els països de l'Est que era inexistent en 1956 cada dia va prenent més importància. A finals de novembre 1958 aquest representava en pessetes or:

	<u>Importacions</u>		<u>Exportacions</u>	
	<u>1957</u>	<u>1958 (gen-nov)</u>	<u>1957</u>	<u>1958 (gen-nov)</u>
Txecoslovàquia....	100.000.--	4.800.000.--	- - - -	4.300.000.--
Hongria.....	- - -	1.100.000.--	300.000.--	3.500.000.--
Polònia.....	600.000.--	25.200.000.--	- - - -	13.900.000.--
Iugoslàvia.....	- - -	1.000.000.--	- - - -	2.000.000.--
U.R.S.S.	- - -	10.500.000.--	- - - -	- - - -

o

S'ha signat a París en el curs del mes de gener d'enguany un acord comercial entre Espanya i Iugoslàvia per la durada d'un any per a un intercanvi de mercaderies per un valor de 5 milions de dòlars.

o

També ha estat prorrogat per un any el Conveni hispano-txecoslovac d'un valor de 2.800.000 dòlars. L'any passat fou solament de 1.6 milions.

o

El mes de gener es firmà un acord entre el govern espanyol i el dels EE.UU. Aquest venia a Espanya 415 mil tones de productes agrícoles valorats en 96 milions de dòlars.

Per primera vegada els serveis americans que es troben a Espanya han demanat preus i condicions per a adquirir 4.700 tones de ciment del país destinat a les seves bases militars.

o

Darrerament en el litoral d'Almeria han tingut lloc unes maniobres navals en les quals participaren la flota del Mediterrani dels EE.UU i l'esquadra de guerra espanyola. Totes les operacions foren dirigides pel cap de la flota americana. Consistien en desembarcs en els quals prengueren part un batalló americà d'infanteria de marina. Assistiren a aquestes maniobres diferents grups de militars espanyols.

o

Les bases americanes a Espanya quedaran enllestides abans de la fi d'aquest any. El seu cost total haurà estat de 450 milions de dòlars. Si es té en compte els 1.000 milions d'ajut i els crèdits concedits a diferents indústries, resulta que l'economia franquista ha rebut directament o indirecta pels volts de 2.000 milions de dòlars, és a dir, prop de 100.000 milions de pessetes.

o

Per a la base americana de Rota (Càdiç) s'ha firmat amb una important empresa, un contracte d'un valor de 216 milions de pessetes per al dragat i la construcció d'un nou port.

o

Es troben a Madrid els delegats del Fons Monetari Internacional per a estudiar la situació econòmica i financera en què es troba Espanya. Les conclusions d'aquesta Delegació determinaran segurament si el govern franquista devaluarà o no la pesseta. Fins ara aquest, per damunt de l'opinió dels medis bancaris i industrials del país s'ha negat repetidament a prendre aquesta decisió que sembla que es fa cada dia més necessària.

o

El cost de la vida continua augmentant. Els darrers index publicats en el mes de novembre proppassat assenyalen: productes d'alimentació, de 515 han passat a 521; vestuari, de 512 a 516; despeses domèstiques, de 459 a 463.

o

El diari de Madrid "Arriba" ha publicat una editorial referent a les activitats de la mà d'obra espanyola que es troba a França i afirma que el volum legal i clandestí de francs que han arribat a Espanya durant l'any 1957 producte dels estalvis d'aquests treballadors representa uns 5 mil milions de francs.

o

El Govern del general Franco ha pres l'acord de suprimir el visat d'entrada a tots els ciutadans dels països que en facin reciprocitat. L'any 1958 els visats representaren per a l'Estat espanyol un ingrés de 120 milions de pessetes.

Última hora

Al darrer moment, enllestit el present Butlletí, ens arriba la Revista "Catalunya" (nº 62-63) amb el reportatge que esperavem de l'estada del President Tarradellas a Xile. Hem cregut d'interés incorporar-lo ací en lloc de gardar-lo pel proper número.

El President a Xile

Segons havia estat anunciat, el dia 26 de novembre arribà a Santiago, procedent de Montevideo, i després d'haver romàs anteriorment a Buenos Aires i a Mendoza, ciutat aquesta en què va presidir els Jocs Florals de la Llengua Catalana, l'Honorable Senyor Josep Tarradellas, President de la Generalitat de Catalunya.

Van acudir a l'aeròdrom, malgrat de no haver pogut anunciar l'hora de la seva arribada, nombrosos catalans que van testimoniar la seva simpatia al President de la Generalitat. En baixar aquest de l'avió es van produir escenes ben emotives. El President retrobava a Santiago vells amics als quals no veia d'ençà de l'acabament de la nostra guerra o de la seva estada en terres de França a començaments del nostre exili.

Immediatament després de la seva arribada, el senyor Josep Tarradellas, acompanyat d'una nombrosa comitiva, s'adreçà a la Plaça Pedro Aguirre Cerdà per tal de testimoniar públicament el record immarcessible que els catalans guardem pel qui fou el President de Xile que va obrir les portes d'aquesta bella terra, avui la nostra segona pàtria, als catalans exilats. El President Tarradellas va dipositar una ofrena floral al peu del monument i seguidament, després de pronunciades unes paraules de salutació i de regreïament, foren interpretats els himnes nacionals de Xile i de Catalunya. Cal que, en arribar a aquest punt, posem de manifest la valuosíssima cooperació de la nostra compatriota Sra. Carme Sala, la qual va fer possible que l'acte es portés a terme amb el major lluïment i amb assistència de diverses il·lustres personalitats xilenes. Finalitzat l'acte, el senyor Josep Tarradellas es traslladà a l'Hotel Crillon, on s'hostatjà en els breus dies que va estar entre nosaltres.

El dia 27, a la nit, al Club de la Unión, el senyor Tarradellas va assistir a un sopar que li va dedicar el President de la Cambra de Diputats, senyor Raul Juliet, i al qual assistiren el Vice-President de la Cambra de Diputats, senyor Ignacio Palma; el President del Partit Democrata Cristià, senyor Patricio Aylwin; el President del Partit Nacional Popular, senyor Jorge Lavanderos; el President del Partit Socialista Democràtic, senyor Florencio Galleguillos; el Vice-President del Partit Radical, senyor Carlos Martinez Sotomayor; el Vice-President del Partit Nacional Popular, senyor Orlando Latorre; el President del Comitè de Relacions de la Cambra de Diputats i Vice-President del Partit Democrata Cristià, senyor Tomas Reyes; els diputats Caps de Comitès Parlamentaris, senyors Carlos Morales Abarzua, radical; Alfredo Lorca, democrata-cristià. Els invitats catalans, que constitueixen la comissió de recepció del President de Catalunya, foren els senyors Pelai Sala, Cristià Aguadé, C. Morlans i Pujol i Antoni Blavia. A l'hora d'oferir l'homenatge, el senyor Raul Juliet, President de la Cambra, en emotives paraules, va posar de manifest l'alta estima que els xilens senten pels catalans i per la causa de la llibertat que nosaltres defensem. El senyor Tarradellas, per la seva banda, ultra agraït les paraules del senyor Juliet, va aprofitar l'avinentsa per a posar de relleu la perseverança de la nostra fe en el futur de la Pàtria. Tant abans com després de l'àpat, en el curs de les conversacions sostingudes amb els parlamentaris xilens que van assistir-hi, el senyor Tarradellas es va adonar perfectament de l'alt nivell assolit per la democràcia xilena i com aquesta, gairebé sense excepció, és contrària al règim d'opressió en què avui viuen els pobles hispànics.

El dia 28, a la tarda, als salons de l'Hotel Crillon, va tenir lloc una conferència de premsa a la qual assistiren nombrosos representants de diaris xilens amb excepció, és clar, dels de la premsa tradicionalment enemiga. Així mateix, el senyor Tarradellas va impressionar una cinta magnètica per a una radio santiaguina. Tant la conferència de premsa, com les entrevistes aïllades amb redactors de diversos diaris i radios, van donar oportunitat al nostre President de fer sentir la seva veu i de posar de relleu, una vegada més, quines són les aspiracions dels catalans adés i ara, i com ell entén que cal enfocar la solució dels problemes que ens atanyen i, sobre tot, quina ha d'ésser la labor dels catalans exilats en l'obra de redreçament de Catalunya: estreta col·laboració amb els nostres germans que lluiten a l'interior.

El mateix dia 28, a dos quarts de deu de la nit, i també a l'Hotel Crillon, el nostre President va assistir a un sopar on, entre la nombrosa concurrència de catalans i de xilens, cal remarcar especialment les personalitats xilenes següents: Professor senyor Alfonso Stephens; Diputat Radical senyor Armando Holzapfel; representant de la CUT (Confederació Única de Treballadors), senyor Eliodoro Diaz Muñoz; President de la Comissió de Relacions Exteriors de la Cambra de Diputats, diputat democrata-cristià senyor Tomas Reyes; Professor de Doctrina Política i Constitucional de l'Escola de Ciències Polítiques de la Universitat de Xile senyor Jorge Ovalle Quiroz; el Senador de la FRAP senyor Luis Quinteros Tricot; el Senador Democrata-Cristià i ex-candidat a la Presidència de la República, senyor Eduardo Frei Montalva. I encara varen assistir-hi moltes altres personalitats xilenes que no esmentem per no allargar massa aquesta llista i per tal de no caure en omissions que serien de doldre. Hem fet esment dels noms anteriors únicament perquè van ésser els oradors que, en nom de llurs respectives organitzacions, va ser els encarregats de fer saber als catalans, i d'una manera molt especial al nostre President, com també ells senten igual que nosaltres els nostres problemes, com també vibren amb les nostres emocions i quin és el seu més fervent desig que, ben aviat, Catalunya pugui reemprendre el camí del seu retrobament definitiu. Va cloure l'acte el senyor Josep Tarradellas, que va plantejar amb paraules ben entenedores respecte de com cal dur a terme la nostra tasca a l'exili si volem que doni els fruits que tots desitgem.

El dia 29, a dos quarts de set de la tarda, a la Municipalitat de Las Condes, amb assistència del President de la Generalitat, invitat especialment a l'acte, va tenir lloc un festival inauguratiu de les Avingudes Angel Guimerà, Anselm Clavé, Santiago Russinyol, Arquitecte Gaudi i Jacint Verdaguer, al qual assistiren, ultra nombrosos invitats, les autoritats municipals. Arribats en aquest punt, ens cal fer una especial menció de l'Alcalde, senyor Alvar Salamero, i de la participació de l'Orfeo Català i de l'Esbart Dansaire del Centre Català. Obert l'acte, el senyor Alvar Salamero, que és al mateix temps un dels directors més entusiastes del Centre Català, i després d'un brillant parlament, va cedir el seu lloc al President de Catalunya, senyor Josep Tarradellas. Immediatament després, el conseller del Centre senyor C. Morlans i Pujol va donar lectura a unes quartilles en les quals es donava a conèixer als assistents no catalans els mèrits contrets pels il·lustres catalans que des d'aquella data donarien el nom a altres tantes avingudes de la més prospera comuna de Santiago. Tot seguit, l'Orfeo interpretà, sota la direcció del senyor Ricard Fabregat, belles composicions del seu repertori. Va finalitzar l'acte als salons de la Municipalitat amb un parlament del senyor Josep Tarradellas i, a continuació, a la plaça de la Municipalitat, l'Esbart Dansaire va fer les delícies dels assistents catalans, i, sobre tot, dels no catalans, poc avesats a assistir a l'aire lliure a una pública expressió folklorica d'una colònia estrangera i, a la vegada, tan intimament lligada per llaços de fraternitat i, àdhuc de consanguineïtat, amb el poble de Xile. Tot plegat, un festival altament emotiu del qual el nostre President s'endugué un gratíssim record en una placa de coure amb l'escut de Xile, obsequi de la Municipalitat de Las Condes i que li va fer a mans l'Alcalde senyor Salamero.

A les deu de la nit del mateix dia 29, el Consell Directiu del Centre va oferir al senyor Tarradellas un sopar intim al qual, de totes maneres, van ésser invitats alguns catalans, els més interessats a escoltar la veu del nostre President i a fer sentir la propra.

El diumenge dia 30, als salons del Waldorf, va tenir lloc un banquet de germanor dels catalans i d'homenatge d'aquests al President de Catalunya, acte en què, després de fer ús de la paraula el President del Centre Català de Santiago, senyor Cristian Aguadé, el senyor Modest Parera i dels representants de la Peña

Batibull, senyor Josep Muxi; de Mutual Catalana, senyor Firmas i de l'Orfeó Català, senyor Bové, el senyor Tarradellas, en un discurs d'una hora i mitja de duració, fou amb els catalans presents prou explícit perquè tots els assistents poguessin adonar-se de com marxen els esdeveniments a casa nostra, de quines són les possibilitats de solució de tants i tan greus problemes com ens afecten i de quina ha d'ésser, sobre tot, la nostra col·laboració amb els catalans que, amb tots els inconvenients del cas, lluiten dia a dia a l'interior per afeblir el règim opressor i deslliurar finalment Catalunya. El President de la Generalitat fou llargament ovacionat, i aquest acte degué ésser segurament per a ell emotiva manifestació del seu pas per Santiago de Xile, del qual haurà de guardar perenne record.

En el transcurs d'aquest homenatge al Waldorf, l'artista fotograf català senyor Josep Alsina, va fer al senyor Josep Tarradellas la gentil ofrena d'un retrat que, a la vegada, amb una dedicatòria ben cordial, el President de Catalunya obsequià al Centre Català. També el senyor Agustí Tafall, que feia poc havia retornat de Catalunya, va oferir al senyor Tarradellas un objecte artístic.

L'acte del Waldorf posava fi, per així dir-ho, als actes programats en relació amb l'estada del President de la Generalitat en terres de Xile. Malgrat això no podriem posar punt final en aquesta crònica sense fer un especial esment de la gentilesa del senyor Pere Mir, Vice-President del Centre Català, i sens dubte el català més estimat dels catalans residents a Xile, en invitar-lo a la seva casa de Puente Alto, a la qual, de més a més, foren invitades totes les persones que, d'una o altra manera, havien tingut relació més directa amb el viatge i l'estada a Santiago del senyor Tarradellas.

El President de la Generalitat de Catalunya va emprendre el seu retorn a França, el dimarts a la tarda, visitant primerament Lima, Caracas i Mèxic per tal de posar-se en contacte amb les collectivitats catalanes dels esmentats països amb el fervent propòsit de recollir impressions que li permetin dur a terme amb més eficiència la tasca que s'ha proposat: servir Catalunya amb tota la seva voluntat i contribuir a estructurar per al demà una Pàtria per a tots els catalans.

Entre els actes programats figurava per al dia 30, a les 11 del matí, una ofrena floral al monument a Don Bernardo O'Higgins. Aquest acte, en mèrits de la intervenció de la representació franquista a Santiago, no va ser possible. Els catalans no pogueren, doncs, tributar l'homenatge que volien al Pare de la Pàtria xilena. De totes maneres, el no haver pogut dipositar aquella ofrena floral va donar oportunitat als diputats de gairebé tots els partits polítics xilens, llevat, es clar, dels d'aquells partits tradicionals que, per motius que no és del cas esmentar, però que més aviat atribuiríem a la conveniència de mantenir cordials relacions amb els franquistes, com va venir a dir el diputat liberal senyor Bulnes, fessin sentir la seva veu de protesta per haver estat negat als catalans un acte al qual no havia d'atribuir-se un caràcter polític sinó el desig dels catalans i en especial del seu President de què el mateix constituís una prova palesa de l'agraïment i de l'estima dels catalans envers el poble xilè per la seva reconeguda hospitalitat. La protesta dels diputats amics consta en el corresponent Diari de Sessions de la Cambra de Diputats.

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ N°. 24

MARÇ 1959

Publication mensuelle

Directeur-Gérant: André Cortines

Ronéotypé par les Services d'Information de la

GENERALITE DE CATALOGNE

Boîte Postale 41-02

PARIS

SUBSCRIPCIÓ

Sis números: 500 francs

Compte Xecs Postals: 13.572-07, a nom de:

"BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ"

168, Rue Saint-Denis

PARIS - 2ème.

JOCS FLORALS DE LA LLENGUA CATALANA

ANY C DE LLUR RESTAURACIÓ

MENDOZA - REPÚBLICA ARGENTINA
NOVEMBRE 1958

"BUTLLETI D'INFORMACIÓ"

GENERALITAT DE CATALUNYA
Suplément au n° 24 mars 1959
Directeur : Andreu CORTINES

Boite Postale 41-02 - PARIS

4P6326 *sup.*

Jocs Florals de la Llengua Catalana

Any C de llur restauració

Els catalans de l'Argentina acabem de viure unes jornades d'esperonament i emoció catalana, que han de resultar inoblidables per als que han tingut el goig de participar-hi. Els Jocs Florals de Mendoza, que han resultat un èxit total, per una banda, i per l'altra, l'arribada al país del President de la Generalitat de Catalunya, Honorable Sr. Josep Tarradellas, qui ha assistit al centenari dels Jocs, i que inicià des de la ciutat andina de Mendoza un llarg viatge de contacte amb els catalans d'Amèrica, que continuarà per l'Uruguai, Xile, Perú, Panamà, Colòmbia, Veneçuela, Cuba, Mèxic, Estats Units i finalment retorn a França.

L'organització d'un certamen de tanta magnitud, que comptava amb l'auspici de la Universitat de Cuió i la presència de les més altes autoritats de la província (amb tot i el desfici posat per la representació consular franquista que volia destorbar la nostra activitat) així com l'atenció cordial als nombrosíssims visitants que feren cap a Mendoza des de Buenos Aires, Montevideo, Rosario, Córdoba, Santiago de Xile, i altres indrets, foren proves difícils que aquells amics mendocins han afrontat amb coratge, i una habilitat, que cal aplaudir sense reserves.

Els Jocs Florals d'enguany, per damunt de tot el que representen com a persistència i presència de la cultura catalana al món, han assenyalat una fita important en la lluita per la nostra recuperació nacional. Han estat una afirmació de fe catalana, de profunda fe patriòtica i política. I la persona, a la presidència dels Jocs de l'Honorable Josep Tarradellas ha significat també com una fita tot just plantada, la voluntat catalana per recuperar allò que ens pertany, sota l'autoritat indiscutible i permanent del Govern legítim de Catalunya : la Generalitat.

- Fragments de l'Editorial de la revista "Catalunya" de Buenos Aires, n°. 60, desembre del 1958 -

Els JOCS FLORALS de Mendoza (R.A.)

-8 novembre 1958-

La ressenya que a continuació donem de la Gaia Festa és extreta del n°. 60 -desembre 1958- de la Revista "CATALUNYA" de Buenos Aires.

Mendoza, l'opulenta capital, andina, ha gaudit enguany del valuós privilegi d'acollir, generosa, els transhumants Jocs Florals catalans de l'exili. Així Mendoza, bressol de la llibertat argentina i americana, s'ha incorporat, amiga franca, a la rutilant anella de pobles gloriosos que any darrera any, d'ençà de l'ensulciada de la nostra llibertat, ofrenen, ardits i fraterns, prodiga acollença a la dignitat de la Gaia Festa. Cal esmentar, en just agraïment, les anelles successives d'aquesta cadena de nobles ciutats, que els catalans no oblidarem mai: Buenos Aires, París, Mèxic, Santiago de Xile, L'Havana, Bogotà, Montpeller, Londres, Montevideo, Perpinyà, Nova York, Tolosa del Llenguadoc, Caracas, São Paulo, San José de Costa Rica, Cambridge, Mendoza.

Per què et certament d'enguany
ha tingut lloc a MENDOZA _

L'any 1908 un petit grup de patriotes catalans residents a la capital de Cuyo, fundaren el Centre Català. S'esqueia per tant aquest any el cinquantenari de la constitució de la benemèrita entitat. Les autoritats del Centre programaren una digna celebració i pensaren, de més, que podien recaptar l'honor d'estatjar els Jocs de 1958, alta ambició que comportava una pregona responsabilitat. S'adreçaren al Patronat internacional dels Jocs invocant els mèrits amb els quals recolzaven llur plausible pretensió: el prestigi i trajectòria del Centre, la nombrosa col·lectivitat catalana de Mendoza; la seva qualitat i l'estima que gaudeix de tostemps. La importància i bellesa de la perla dels Andes i la seva peculiar situació geogràfica, a mil quilometres a l'occident de la capital argentina i al peu de la imponent serralada, emmarcada per les crestes de neu més colossals de la columna vertebral del continent americà; amb Santiago de Xile a una hora d'avió, ço que permetria la concurrència de bona part de l'estimable colònia catalana radicada al país dels araucans. I, per assegurar la balançada, l'obtenció de l'auspici dels Jocs per la Universitat Nacional de Cuyo. Tot i que enguany concorria la circumstància de celebrar-se el centè certamen, d'ençà de la Restauració dels Jocs Florals, el Patronat va acordar cedir al Centre Català de Mendoza l'honor requerit. Val a dir que el Centre Català s'havia assegurat d'antuvi l'entusiasta adhesió i suport del Consell de la Collectivitat Catalana de la República Argentina.

Abans de la Festa

Quan el dimecres a mitja nit, amb el tren cuyano, arribaren a Mendoza els tres Mantenedors residents a Buenos Aires Srs. Joan Cuatrecasas, president; H. Nadal-Mallol i Francesc Arnó, acompanyats per una dotzena d'amics es trobaren amb una agradable sorpresa: els escriptors Andreu Dameson i Pere Mas Parera ja eren

a Mendoza del dia abans i ara els havien anat a rebre. L'estació semblava la Rambla de Canaletes. Hi havia el president del Centre Català senyor Josep Gassull, els mantenedors senyors Fritz Krüger, Antoni Salduga Comas i el secretari Fidel Roig Matons. El senyor Ricard Rossell de la Comissió Organitzadora amb altres companys seus de Comissió. Els vells lluitadors del Centre senyors Dorca i Rodriguez Roy i munió de catalans i catalanes de Mendoza.

El dijous va arribar una avançada de Xile amb el mantenedor Domènec Guansé, el diputat Pelai Sala i altres connacionals. El divendres fou el dia de major afluència. Tres avions de Santiago de Xile, una nombrosa delegació de Cordova, nova arribada de catalans de Buenos Aires, representació de Montevideo, de São Paulo, d'Asunción del Paraguai i, a les acaballes de la tarda l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, Sr. Josep Tarradellas. Acompanyat pel seu representant personal a l'Argentina Dr. Josep Santaló, autoritats del Centre Català de Mendoza, Membres del Consistori dels Jocs Florals i diversos components del Consell de la Collectivitat Catalana de la República Argentina, havien acudit a l'aerodrom d'"El Plumerillo" per donar-li la benvinguda.

El dissabte de bona hora es féu present la més nombrosa representació del Casal de Catalunya de Buenos Aires prop de 150 persones amb el seu president senyor Manuel Ripoll, el vice-president Dr. Joan Rocamora i altres integrants del Consell Directiu. Venien amb ells la totalitat dels orfeonistes amb el seu mestre senyor Miquel Lopez Balenciaga i les vuit parelles de l'Esbart dansaire de Buenos Aires amb la seva directora senyora Antònia Roura de Ruiz. Donava goig de veure les dependències espaioses del Centre Català abarrotades de "xilens", "porteños" "cordobesos" i "mendocins". Podia dir-se que hi érem tots, quan va arribar la nova que la delegació procedent de Rosario de Santa Fe arribaria retardada a conseqüència de desperfectes importants ocorreguts a l'omnibus amb el que viatjaven sense, afortunadament, que cap dels viatgers hagués sofert accident.

Homenatge al general San MARTÍN

El dissabte a dos quarts de sis de la tarda, una hora abans de donar començ a la festa, una molt significada representació amb orfeons, esbarts i autoritats es féu present a la plaça San Martín, portadora d'una ofrena floral que fou, posada al peu del monument equestre al Liberador. Enmig d'un silenci corprenedor els orfeons cantaren himnes i el considerable públic que s'havia aglomerat esclatà en un aplaudiment franc i espontani que va commoure tothom. L'amor envers la llibertat d'argentins i catalans quedava segellat una vegada més.

El certament

A les sis de la tarda la vorera del magnífic teatre Independència feia recordar la del Liceu de Barcelona en dia de funció de gala. Anava acudint la concurrència i aprofitaven per saludar-se les amistats.

Magnífics vestits, amplès somriures, joai en les mirades. Quan, a dos quarts de set sonaren els primers compassos del bellíssim himne argentí, el teatre, ple a vessar, amb la gent dempeus, emocionava de veure. Començava el centè concurs dels Jocs Florals restaurats. Fou un moment de solemnitat que molts recordarem tota la vida. A l'eixecar-se el teló, sota un dosser amb les quatre barres i l'escut tradicional dels Jocs Florals, l'escenari mostrava a ambdós costats del tret de la Reina i la seva cort, les dues presidències: a la dreta de l'escenari, la Comissió organitzadora de Mendoza, presidida per la màxima autoritat de Catalunya, el President Josep Tarradellas. A l'esquerra de l'escenari, el Consistori en ple dels Jocs Florals. Apagats els aplaudiments amb què fou saludada la presència d'aquestes autoritats, i molt especialment la del President de la Generalitat, aquest seguint el cerimonial centenari dels Jocs, va pronunciar les paraules de ritual: "S'obre la Festa", paraules que molts dels presents havien escoltat altres vegades a tan altes

personalitats de Catalunya, i que ara ressonaven solemnement a Mendoza amb veu ferma i serena, sorgides de la gorja de l'home que agombola al seu voltant a tots els catalans que estimen les llibertats i la dignitat de la Pàtria. A continuació l'Orfeo Català del Casal de Catalunya entonà les vibrants estrofes del Cant a la Senyera. Tot seguit el Professor Joan Cuatrecasas, pronuncià el discurs d'obertura.

Discurs del President del Consistori
Dr. Joan CUATRECASAS _____

"Las primeras palabras de este mensaje sean de cordial salutación al pueblo y autoridades de Mendoza, cuya hospitalidad generosa brinda este año un hogar a nuestra cultura. Y a la Universidad de Cuyo, que hoy auspicia y honra a las letras catalanas. Al Rector de esta alta institución de la cultura cuyana, doctor Pascual A. Colavita, y al Consejo Superior de la Universidad, nuestro fervoroso reconocimiento en nombre del "Consistori dels Jocs Florals", ya que han proporcionado a esta fiesta la magnificencia que corresponde a su jerarquía histórica y la solemnidad necesaria a su resonancia espiritual. Resonancia que ha conservado durante su peregrinación gracias al espíritu universalista de los auténticos hombres de ciencia, a la vivencia sagrada de los viejos palacios que la cobijaron y al sentimiento de justicia de los pueblos libres que, en las mas distintas latitudes, le han ofrecido, año tras año, su fraternal aliento.

También debo saludar al "Centre Català de Mendoza" en el quincuagésimo año de su fundación, por el desvelo y la actividad con que ha preparado la realización de este certamen."

El Dr. Cuatrecasas continua aquesta part del seu discurs dedicat principalment a les autoritats argentines presents i a l'assistència de parla castellana, dissertant sobre la llengua, l'origen dels Jocs Florals i el desenvolupament de la cultura catalana i l'acabà dient:

"A todos los mendocinos que nos alientan con su presencia os doy las gracias mas expresivas. Y ya me permitireis ahora que me dirija mas especialmente a los catalanes, y en particular al Honorable Presidente de la Generalidad, D. José Tarradellas, que nos honra con su presencia.

Als catalans

Als catalans que m'escolteu, i tots els catalans escampats per llunyanes terres, com els qui romanen a casa nostra, jo us saludo. Avui és una diada de solemnitat històrica que ens uneix a tots per la força misteriosa de la paraula, d'aquest llaç musical que si bé viu arrapat al més pregon de la tradició, enlaira l'esperit cap als camins de l'esperança.

Acabo de recordar com, de la Renaixença ençà, els Jocs Florals han demostrat com és d'immarcessible la vibració de la nostra llengua; i cal recordar també com fou a Buenos Aires, a l'any 1941, on reprenguérem a l'exili la Gaia Festa per començar el brillant peregrinatge que perdura fins avui. D'aquest període d'expatriació us en parlen amb justesa Nadal Mallol i Domènec Guansé en l'edició extraordinària d'"Impuls", òrgan del Centre Català de Mendoza, dedicada a la nostra festa. Hi fan notar com els escriptors de totes les terres catalanes participen als Jocs Florals peregrins. L'èxode ha arrelat encara més endins de la terra al cor dels nostres poetes i ha donat un to de transcendència històrica a la poesia actual. Perquè el silenci de dintre Catalunya fou molt curt. Per això -com diu Guansé-"la Gaia

Festa ha recobrat el seu esperit i la literatura s'ha fet consubstancial amb el sentiment patriòtic i també, en son sentit més elevat, amb el sentiment polític". Per això podem dir, encara, amb optimisme, que la revifalla d'avui és més forta que la de la Renaixença, ja que no l'ha precedida una etapa d'obscuritat tan llarga.

Fa només quatre lustres que el cataclisme feia estralls. La sang fou vessada a dolls: abundosa llevor que ha fet rebrotar ben aviat la vida catalana. Una experiència existencial que confirma la invulnerabilitat de l'estructura idiomàtica -característica de l'esperit- enfront d'un paroxisme de "cop de sang". S'ha fet realitat el mite de la matriu tellúrica, on es retroben els qui tornen i els que se'n van; o sigui la família vivent i la família ancestral. Més, també, d'altres salven el seu esperit per la gran diàspora tot servant la noció de pàtria, referida "al món irreal que porta endins", com diu Julià Gual en els "Sonets d'exili i del camí". I què direm dels qui han restat vivents a casa nostra? Doncs que molt aviat mostraren llur impuls sense gemecs i de cara al demà. Llençats gairebé fora de la legalitat, isolats dels ressorts utilitaris de l'Estat, han cercat en la poesia la il·lusió d'una quimera. I la gentil natura, amb la calma dels estels, ha guarit la follia dels monstres.

No és pas per fer història que us hem retret esdeveniments del passat. No és pas, el nostre poble, d'aquells que fan, d'una gloriosa història, un magatzem de records. Ni tampoc dels que viuen perquè la inèrcia els empeny. Es d'aquells que fan la seva via amb serenitat i confiança, i fins amb menyspreu per als botxins. La història es fa present dintre el plany del novell poeta quan enguany exclama: "No ploreu pas, mon pare; / no hi ha cap fill ingrati!" I també afegeix: "...doneu-me a mi la falç, / que per a nosaltres és llum!" La mateixa cosa fa el poeta Arnau de l'any passat, qui considera el treball i la cançó com a "bàlsams màgics" que hauran de "guarir les nafres del turment".

Podríem preguntar-nos què significa aquesta Gaia Festa catalana en mig del caos que ofereix la crisi de la civilització contemporània. Mentre veiem els Estats poderosos afectats de la febre atòmica, i els pobles petits amenaçats pel vassallatge, i els pobles colonials brunzents de violència reivindicatòria, un poble oprimat i dispers es complau celebrant festes literàries, concentrant les energies cap al perfeccionament de l'expressió semàntica -verb i cançó- o a l'expansió de la consciència col·lectiva.

Si els poetes donen l'exemple de la continuïtat -com afirmava l'any passat Pere Bosch Gimpera-, és, també, perquè el llenguatge constitueix un fidel custodi de la cultura pastada amb un contingut afectiu, base del símbol verbal. Fa anys Ramon Turró ens ha dit que la paraula és un viu reflex dels processos cerebrals que surten a la llum de la consciència com una síntesi emotiva. I afegia que aquests processos complexíssims que, amb sobtada commoció, sorgeixen dels fons d'una paraula, ja existien subconscientment lligats a ella mateixa: "Aquest subconscient és la supervivència commemorativa d'un passat de què l'actual vida mental és la continuació". També August Pi Sunyer ha contribuït a mostrar com, de les arrels de la vida ençà, les antigues vivències acompanyen les noves creacions del pensament, suma de "vastíssimes integracions ancestrals i individuals". I si les forces materials poden destruir la nostra vida; més enllà de la vida del llenguatge els resta inassequible.

També, penetrant les profunditats intemporals del mot, hom cerca la llibertat en les regions del silenci. Així pot afirmar Brice Parain que "la poesia, que és una curta paraula entre dos llargs períodes de silenci en els diàlegs de l'home i la humanitat, és el nostre més alt refugi enfront de la mort en el camí de la llibertat". Amb tota la raó del món deia Bosch Gimpera que "el dia que Catalunya no tingués poetes, ni músics, ni homes de ciència, Catalunya fora morta". La Gaia Festa ens diu, però, ben alt que la poesia catalana segueix significant l'exercici de la llibertat pel culte de la bellesa.

Els Jocs Florals d'avui, en obrir el llibre immens de la nostra poesia, fa ressonar la veu de l'ànima vivent de Catalunya. Anima harmoniosa i somniadora, portantveu d'espiritual missatge. Aquesta festa, però, també és plasmada amb una realitat palpable una "corpora" que personifica. Una munió d'homes vinguts d'arreu del món, com orenetes, per tal d'aixecar un niu, una terra, una pàtria, més enllà dels continents i de les mars. Un niu enlairat, agarbellat de terra i de cel per les cingleres andines; o bé un temple, com fou el de Neptú, enrotllat de roques gegantines i guarnit d'aquells roures altívols que Verdaguer feia parlar de cara al cingle tot dient-li: "som tan ferrenys com tu..."

I en retre homenatge a la memòria dels Restauradors que fa cent anys iniciaren el ressorgiment de les lletres catalanes, celebrem els Jocs Florals d'enguany amb una alenada de viu esclat. El poble català albira l'hora del recobriment. I el poble de l'exili troba en aquesta festa el símbol de l'esperança. Com orenetes que ronden la niada, com ombres de nosaltres mateixos que fem el peregrinatge del desert, tots somniem propera la terra de promissió.

I el nostre manà és la Poesia, el Verb. Es la poesia allò que ens fa sentir "la gran dolçor del visatge" de la Pàtria, segons deia Julià Gual, "com una primavera resplendent". I el Verb personifica el caracter col·lectiu en el més ampli sentit antropomòrfic. Perquè, com afirma Nicolau d'Olwer, "una llengua i una bandera, elles totes soles, no fan un poble. Hi cal també el sentiment solidari, l'anhel de realitzacions comunes, l'esperit nacional". I un altre poeta modern, Boris Pasternak, ha dit que l'home és mut, perquè allò que parla és la imatge. Tot això ho sentim avui amb emoció solidària. Potser si que l'eloqüència feréstega i profètica de la imatge ara podria esblanqueir la bandera i fer emmudir la poesia. Deixarem, doncs, que parli la imatge...

Perquè l'hora de les més escruixidores tragèdies produeix una mena "d'extasi col·lectiu", que transporta l'esperit a les regions que es troben més enllà de la sensorialitat; com la caiguda d'aquella flor "germana dels estels" que penetrava el front de l'heroi de l'Atlàntida mentre el continent s'esfondrava; com la "mutació ontologia" amb què els pobles primitius simbolitzen l'experiència de la mort i la resurrecció; com la llegenda del Comte Arnau, fill de la terra, on tants tombs fa cercant la seva ànima i el seu palau, fins que els troba dins el seu plor. Es al bell mig del plor on hi ha la gran finestra que obre l'horitzó de l'ànima ancestral, que mostra els viaranys per on l'esperit, mogut per forces sobrehumanes, esmerça qualitats insospitades que l'empenyen cap a les més preades realitzacions. I el català d'avui, el de dintre i el de fora, és posseït d'un signe ecumènic i guarit dels perills de la idolatria de les institucions i amarat d'afany de superació de la tècnica per l'impuls d'una procreació espiritual.

No descobriu en el català d'avui una afirmació universal de l'existència gairebé d'esquena a la vida amb un desinteressat entusiasme? No hi veieu una mena de redescobrimt de l'Home com a eix de l'activitat vital que s'insereix en la realitat còsmica? No hi veieu una capacitat d'indiferència envers la fragilitat humana i una aguditzada capacitat de percepció per una problemàtica futurista? No hi trobeu una coincidència de les moltes aptituds col·lectives i del contingut pragmàtic imaginatiu del poble amb el rebrot de les agudes capacitats individuals? No hi albireu una paradoxal barreja de càlcul i de sentiment, de lògica i d'emoció, de consciència i de passió? Amb una tal enquesta no em proposo pas excitar el vostre orgull. No som pas rastre de gegants, com diria la borda fillada dels Atlants. Som hereus de la mil·lenària Grècia; i a les hores de la veritat tenim la sort de trobar-ne encara les engrunes en el més ocult recó de la nostra ànima. Si n'he fet esment és per a temptar-vos d'aprofitar-nos-en.

Conservem la confiança de l'home en l'Home, que niaven els fundadors d'Emporion. Apuntalem-nos sobre aquest arcaic sentiment de l'infinitud que és la força indomable de la nissaga, la qual no accepta limitació a la capacitat creadora. En trobem encara avui un símbol en "l'Oda infinita" de Joan Maragall, o bé en el temple inacabable de Gaudi. Avui que la civilització tècnica sembla dominar l'home, i vol posar limit a tot, fins al pensament, nosaltres seguim les petjades del poeta: "... no s'acaba el teu viatge, no s'acabarà mai més"... I, tot fugint dels "horitzons mesquins", servarem el culte dels ideals més profètics de la humanitat present, que són ideals de futures realitzacions estructurals animades per l'esperit de la llibertat. No dubtem que l'abstracció de les coses inacabades engolirà la imperfecció dins la seva substància. I Catalunya, eternament inacabada, fruità del lloc merescut pel seu Verb en el concert europeu i mundial dels pobles.

Lectura de la memòria i proclamació
de la Reina de la Festa _____

Apagats els aplaudiments amb què el públic premià el parlament del Dr. Joan Cuatrecasas, el Senyor Francesc Arnó llegí la Memòria del Secretari del Consistori, senyor Fidel Roig Matons.

Havia arribat l'hora de proclamar el guanyador de la Flor Natural que resultà ésser el poeta Domènec Perramon resident a Londres. Fou proclamada Reina de la Festa la senyora Nuria Montserrat Junyent de Roig, la qual féu la seva entrada solemniat acompanyada del representant del poeta premiat, el Consistorial Doctor Antoni Salduga Comas, i la Cort d'Amor. Als acords de la marxa del Rei Joan I la comitiva s'adreçà vers l'escenari. Una vegada la Reina s'hagué instal·lat en el tron reial es procedí a la distribució de premis i tot seguit foren llegits fragments dels premis ordinaris: de la Flor Natural i l'Englantina, pel Dr. Rocamora i de la Viola pel Sr. Andreu Dameson.

Va acabar la Festa memorable amb l'excel·lent discurs de gràcies, pel senyor H. Nadal i Mallol i una audició d'obres musicals interpretades pel Cor de Càmera de la Universitat Nacional de Cuyo. L'acte finalitzà prop de les deu de la nit.

Discurs de gràcies del Senyor

H. NADAL i MALLOL _____

La comanda que m'han fet els meus companys de Jurat perquè en nom de tots jo us expressi la gratitud que us devem per haver fet possible aquesta nova celebració de la poesia catalana, aquest nou acte de fe en la perdurabilitat de Catalunya i del seu esperit, fora tanmateix cosa fàcil i breu només que amb el cor esbatanat i emocionat jo us digués gràcies; i que cadascun dels que heu contribuït d'una manera o altra a la seva magnífica realització us sentissiu compresos i creditors a aquest agraïment. Però, per bé que sigui la brevetat un costum característic d'aquests parlaments finals dels Jocs Florals del nostre idioma, no ho és mai tant perquè el qui en té cura es vegi privat de referir-se a altra cosa que no sigui l'estricta regraciament.

La literatura catalana havia atès un grau prou elevat perquè la festa del gai saber esdevingués cosa prescindible ja a la segona dècada d'aquest segle. Es que s'havia acomplert satisfactoriament el cicle podriem dir-ne de resurrecció i posat en marxa el geni de l'idioma. Els Jocs Florals havent dut a felicitat aquesta missió, queien en una mena de marasme, i solament l'amor dels últims romàntics els mantenien i cada any els retien culte sota les arcades de la Llotja barcelonina. Fou aleshores que l'acadèmica celebració es desplaçà de la ciutat cap i casal a les ciutats i comarques interiors de la pàtria. Heus ací, però, que un dia bufen mals vents i cau damunt Catalunya, altra vegada, una allau incontenible de forces adverses amb l'intent renovat d'anihilar-la i es possessionen del territori català. I com que amb la possessió del territori no n'hi ha prou per a abatre i desnaturalitzar un poble, el someteren a esclavatge i es lliuraren aferrissadament a vexar-lo i a agredir-lo en les persones i en l'esperit, sense discriminació. Com en 1714, pretenien assimilar Catalunya a l'esperit i a les lleis de l'invasor, i, ultra desposseir-nos del règim autònom, destruir les institucions, privar-nos dels costums peculiars i prohibir-nos l'exhibició de la nostra bandera, aterraren la Universitat Catalana, les escoles nostres i, per extensió, la persecució enfollida, sistemàtica, de la llengua catalana i l'absoluta prohibició d'usar-la en públic. Diaris, revistes i tota mena de publicacions ni que fossin de caràcter purament literari o específicament científiques, sofriren el càstig de supressió i d'interdicció pel sol fet d'estar redactades en idioma català. Aquesta obra genocida, espectacular diríem, dels primers anys, com que no els donava els resultats immediats que n'esperaven, puix que els escriptors i poetes catalans no podent publicar res en l'idioma s'hi mantenien fidels, malgrat tot, i el conreaven en privat per a en dies millors poder oferir a la pàtria retrobada els fruits de llur intel·lecte, les forces adverses assajaren nous intents assimilistes que tampoc -sortosament- no els donaren resultats positius. Fou aleshores que mobilitzaren els seus intellectuals addictes i els feren entaular diàleg amb els nostres, sempre amb intenció genocida, evidentment. I a Segovia i a altres indrets d'Espanya es realitzaren congressos i reunions a fi que els intellectuals catalans s'incorporessin al moviment intel·lectual espanyol. Hi hagué intercanvi cordial d'idees i projectes, però a l'hora de fer-los efectius fracassaren aquells que als catalans i a la cultura catalana es referien. Adhuc el dret -acceptat pels intellectuals espanyols- de publicar com a raó immediata

d'entesa una revista literària catalana, fou denegat pel govern de l'Estat. Aquest volia la incorporació llisa i rasa dels nostres intel·lectuals sense cap mena de garantia per a l'expansió i conreu ensems, de la literatura catalana. Ni la "conlle-vància" que en política havia preconitzat José Ortega y Gasset l'any 1932, no era acceptada ara en qüestions literàries. Hom pretenia la submissió total.

I, naturalment, el diàleg emmudi. I sort n'hem tingut puix que com va escriure Joan Maragall en 1897, "a Madrid s'han adonat que a Catalunya hi ha quelcom de moviment intel·lectual europeu, viu, espontani, jove, i miren de nodrir-se'n atraient-lo, assimilant-lo i donant-lo després com a vida intel·lectual espanyola" i afegeix encara: "...i com que al mateix temps les condicions naturals del nostre esperit ens han fet absolutament inaptes per a assimilar-nos-la (la cultura castellana) i fer-la evolucionar en el sentit nostres, per això dic que avui tota promiscuació intel·lectual amb els castellans, sigui per venir ells a nosaltres sigui per anar nosaltres a ells, no pot ésser sinó en detriment de la integritat i de l'evolució natural i pròpia del pensament català. Considerem -conclou Maragall- que en una tal promiscuïtat ens hi juguem la personalitat de l'esperit català i tot l'esdevenidor de Catalunya".

El diàleg va cessar, hem dit, però els intel·lectuals espanyols de les noves promocions que hagueren d'acceptar, vulgues o no, l'ordre prohibitiva del govern a què es publicués res a Catalunya en la llengua dels naturals del país, s'assabentaren, durant el diàleg, de l'existència d'una literatura catalana puixant, a la qual, ja en 1914, José Martínez Ruiz "Azorin", en el diari "La Prensa" de Buenos Aires, qualificà d'important i li donà equivalència amb la literatura castellana en dir textualment: "Actualmente, la literatura catalana nada tiene que envidiar a la literatura castellana". I la descoberta de les joves promocions espanyoles d'avui els fa expressar així en un número de la revista madrilenya "Cuadernos de Agora" que acaben de dedicar a la poesia catalana: "He aquí una desconocida -diuen- la poesia catalana contemporànea. En el ámbito de la poesia española del siglo XX, la escrita en lengua catalana ofrece gran riqueza y diversidad (nuestro siglo no ha visto renacer solo a la lírica castellana). Y sin embargo, al repasar ahora el movimiento péptico catalan, tan rico y original en muchos aspectos, el lector de lengua castellana, si no es un especialista, tiene la sensación de asistir a algo desconocido. Seria difícil determinar -agrega- las causas de este casi desconocimiento; en todo caso no son meramente lingüísticas. Por qué grandes poetas como Josep Carner o Carles Riba, apenas tienen eco en la poesia castellana, cuando tantos mediocres, de por aquí, gozan de renombre y hasta de la calidad de maestro?"

El diàleg ha emmudit i el perill que assenyalava Joan Maragall ha passat. Però en resta un altre, de perill, tant o més greu: l'acció genocida governamental que continua inflexible enfollida contra la nostra llengua materna. I és que els opressors de pobles saben que la llengua és la base més sòlida de la nacionalitat. Per això no cessen en la seva empresa destructora contra tota llei i tot dret internacionals que garanteixen a les nacionalitats sotmeses l'ús del propi idioma, el seu conreu sense traves i àdhuc assenyalen als Estats opressors l'obligació de respectar, fomentar i protegir aquells drets com inherents que son a la persona humana. Les Nacions Unides i la Unesco així ho tenen legislat i ho exigeixen als Estats membres que en formen part. Per als catalans, però, aquests drets no compten puix que l'Estat del qual Catalunya forma part els vulnera malgrat dels compromisos internacionals contrets. Restem lliurats, per consegüent, a les nostres pròpies forces, a la defensa personal en aquesta croada per la permanència i salvaguarda del nostre esperit i del nostre patrimoni cultural.

Es un fet evident que els catalans estimem la nostra llengua amb un amor entranyable. Divergirem en altres aspectes del nostre viure, però quan es tracta de l'idioma matern, formem la pinya. L'exili n'es un bell exemple. I aquests Jocs Florals de la diàspora són fills de la fidelitat nostra a la llengua materna. Cal continuar-los amb el mateix amor de fins ara mentre no puguin celebrar-se amb dignitat i llibertat a la pàtria. Però el perill que corre el nostre idioma persisteix amb la permanència dels factors adversos que l'assetgen amb obstinada rancúnia. Cal defensar-nos-en amb més coratge i decisió, cal que la resistència a l'assimilació continuï ferma, inflexible; els intel·lectuals mantenint-s'hi fidels, aportant-hi els fruits de la seva intel·ligència; nosaltres creant nous instruments de defensa i expansió. I no oblidem, catalans, que el millor i més eficaç ajut que hi podem aportar actualment és el d'estimular els nostres escriptors i els nostres benemèrits

editors a continuar llur obra salvadora destinant, cadascun de nosaltres, un petit dispendi en l'adquisició de llibres, dels pocs llibres catalans que la censura deixa passar, i amb el nostre adjutori propiciar-ne edicions populars assequibles a totes les possibilitats econòmiques, i a la lectura de les poques revistes catalanes, les úniques que publiquem a l'empar de les lleis d'aquests països lliures i nobles d'Amèrica que tan bell concepte tenen dels drets de l'home i els practiquen admirablement.

I ara que cadascu s'endugui d'aquesta Festa la impressió anímica que li hagi pogut causar. Però si que el nostre major orgull fora que se'n derivés una major contribució a la defensa de l'esperit català i de la llengua materna. Hem de defensar-la tothora i preservar-la del dany que li infonen aquells que voldrien fer-la desaparèixer. No ho permetem, germans. Un petit esforç de cada ú serà prou, si és continuat, perquè no desaparegui una cultura millenària, la cultura catalana, expressió viva d'un poble democràtic i progressiu ja en èpoques llunyanes, que ha donat homes i obres a la cultura universal.

Gràcies, de nou. A la majestat de la Reina i a la seva esplèndida cort; als nostres poetes i prosadors; a les entitats i als particulars que han dotat premis; a tots els que heu vingut de diferents indrets de la república i àdhuc de països veïns; els orfeons i esbarts; al benemèrit Centre Català que ha tingut cura de l'organització d'aquests Jocs, als membres de la Comissió Organitzadora i, finalment (permeteu-me que ho digui en el llenguatge adient): a las autoridades argentinas que nos han dispensado toda suerte de facilidades para celebrar dignamente este certamen, nuestro mas profundo reconocimiento: al Gobierno de este prospero Estado; a la Universidad de Cuyo; a la Municipalidad de Mendoza, a la prensa y a todos aquellos que nos han honrado con su decidido apoyo y con su presència; a todos los que han querido dar realce y esplendor a esta fiesta catalana del espiritu, en nombre de mis compañeros de Jurado, en el mio propio y en el de mi amada Cataluña, muchas gracias.

La ressenya que a continuació donem de "L'apat dels Jocs Florals" "Festivals de cançons i danses", "El banquet de germanor" i "Altres importants manifestacions", són extretes de la Revista "Ressorgiment" de Buenos Aires, n.º. 508, corresponent al mes de novembre del 1958.

L'Apat dels JOCS FLORALS

Aquesta reunió tradicional va celebrar-se a les 22 hores al Plaza Hotel. 200 persones omplien a vessar la gran sala de banquets. Presidí la Reina flanquejada pel Governador de l'Estat mendocí i el President de la Generalitat, senyor Josep Tarradellas; hi havia també el vice-governador i altres autoritats argentines. Martí Valero, per la Comissió Organitzadora fou el primer orador. Van seguir-lo el President del Jurat, Dr. Cuatrecasas, Ricardo Tudela, escriptor argentí premiat, Antoni Blavia, Américo Cali i el senyor Governador de la Província. El Dr. Joan Rocamora va recitar "Les tombes flamejants" de Ventura Gassol.

Mereix una remarca el discurs magnífic, extens però curt encara per la riquesa dels conceptes expressats, tots ells referint-se a Catalunya, pronunciat per l'escriptor Ricardo Tudela. Amb un aplom i serenitat sorprenents i una oratòria i facilitat de paraula realment admirables féu una glossa de la raça catalana i de l'esperit català que commogué tothom. El públic va subratllar els diversos passatges de la pausada oració del senyor Tudela, amb ovacions fervoroses, algunes prodigades

per tota la concurrència, dempeus.

Es digne de menció, també, el discurs del Sr. Governador de Mendoza. Comprensiu i afectuos envers Catalunya i la collectivitat catalana d'aquella ciutat andina.

Festival de cançons i danses

L'endemà dels Jocs, diumenge 9, el teatre Independència va tornar a omplir-se de gom a gom per a escoltar els nostres orfeons i presenciar la comesa dels nostres esbarts dansaires. L'Orfeó Català de Santiago de Xile, va començar-lo amb l'execució de l'Himne Nacional Argentí. Després cantà la "Sardana trista" del qui fou mestre català Ernest Sunyer, d'actuació destacada durant varies dècades ací a Buenos Aires en la direcció de l'Orfeó Català i de diversos conjunts corals. Digne homenatge que els qui forem amics del mestre Sunyer agraïm sincerament als germans de Santiago. Altres composicions, de Boero, Binimelis, Morera, Medved i una animada estampa vasca, de temes populars compilats pel mestre Fabregat, finiren l'excel·lent comesa de l'Orfeó de Santiago, el qual, per correspondre a la insistent ovació del públic hagué de cantar una obra fora programa: "Cielo y Piedras", inspirada en motius andins, de gran mèrit artístic, del director del conjunt interpretador, Sr. Fabregat.

L'Esbart Dansaire de Mendoza, va interpretar, seguidament, tres danses: "Ball de nans", "L'indiot" i "Ballet de muntanya". I el de Rosario altres tantes del ric folklore català: a remarcar "Ballet de Castellersol".

Tant l'Orfeó de Santiago com els dos esbarts, de Mendoza i Rosario, dirigits respectivament pel mestre R. Fabregat, Joan Salvat i Angelina Sargatal, van veure premiat llur magnífic treball per fervoroses i perllongades manifestacions de simpatia de l'auditori.

Inicià la segona part l'Orfeó Català de Mendoza amb l'execució "O vos homes", "El Rossinyol" (Morera) i "El matí de Sant Joan" del mestre Grau, resident a Mendoza. Una ajustada interpretació que hem d'agrair als cantaires i al seu mestre Jordi Ginesta els quals foren molt aplaudits. Actuà admirablement de solista la soprano Rosalia de Renalias.

Seguidament va actuar l'Esbart de Santiago amb tres ballets catalans destrament executats pel conjunt de sis àgils parelles. L'Esbart de Buenos Aires el seguí amb una excel·lent presentació de ballets el darrer dels quals fou la formosa "Dansa de Castellersol", presentada amb fastuositat.

Els directors dels dos esbarts, senyor Cisa i Sra. Antonia Roura de Ruiz, respectivament, foren objecte de molts aplaudiments per la brillant presentació coreogràfica dels conjunts.

A l'Orfeó Català, de Buenos Aires, tocà la cloenda del Festival. I ho féu, sota la direcció del seu mestre M. Lopez Balenciaga amb l'interpretació de "La filadora" (canço popular), i dues composicions més amb "La Sardana de les Monges". Encertada interpretació i direcció que l'auditori sabé premiar amb grans aplaudiments.

El banquet de germanor

Fou imponent. Mai no ho havíem vist ací Amèrica. Sis cents comensals van enquibir-se en el salo-teatre i el gran patí adjacències del Centre Català en aquest acte de fraternal companyonia. Les xifres canten i la seva eloqüència no podria ser superada per les nostres paraules. Ja ho hem dit: cosa mai vista. Els germans de Santiago, els de l'Uruguai i Paraguai; els de Rosario i els de Córdoba;

els de Buenos Aires i Mar del Plata units amb els de Mendoza en el gran acte d'exaltació patriòtica que presidí l'honorable President de la Generalitat de Catalunya, invitat expressament. Discursos diversos s'hi pronunciaren, nombrosos, que probablement ens deixarem algun nom a l'oblit de la qual cosa demanem disculpa a l'avançada. Els inicià l'Entitat acollidora, el benemèrit Centre Català (avui més benemèrit encara) en la persona del seu conseller i secretari general de la C.O. dels Jocs Florals, l'infatigable patriota Ricard Rossell, l'home per al qual no hi ha dificultats insuperables qui, en un abrandat parlament, donà la benviguda a totes les delegacions i reté homenatge al President de la Generalitat. El seguiren en la paraula, com hem dit, nombrosos oradors entre els quals recordarem, els Presidents del Casal de Catalunya i Consell de la Col·lectivitat, de Buenos Aires, senyors Ripoll i Rubio; els senyors Josep Muxi i Antoni Blàvia; Timoteu Mas, de Rosario; Pau Graco, de Córdoba; Angel Roig, de Mar del Plata; Teodor Vilaspasa, president del Centre Català, de Rosario; el Doctor Cuatrecasas; Lluís Ros i Segura amb els seus versos humorístico-patriòtics, Josep Carbo, Mas-Perera, etc.

El President Tarradelles, rebut amb una ovació unànime, tancà l'acte amb un discurs que va desfermar una eixordadora ovació final. Eren les dues de la matinada quan acabà entre converses i comentaris de les celebracions d'aquells dies inoblidables, de germanor, d'alegria exultant i admirable comportament col·lectiu i individual característic de les nostres festes i reunions multitudinàries.

Altres importants manifestacions

Dintre del programa de les festes celebrades hi hagueren altres importants manifestacions: un cicle de conferències propalades per Radio Nacional a càrrec del Professor de música de la Universitat, Eduard Grau; d'Andreu Roig, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres; al volt de la meditació de Ferrater-Mora sobre el sentit de la nacionalitat catalana; del Dr. Adolfo Ruiz Diaz, professor de la Facultat de Filosofia i Lletres, sobre la poesia trobadoresca; del Sr. Jorge I. Segura, de la Junta d'Estudis Històrics, sobre l'actuació dels catalans al progrés mendocí. Finalment del Dr. Joan Cuatrecasas sobre cultura i llenguatge.

En els salons del Centre Català, es feren dues exposicions d'art: la del veterà pintor Eusebi Vidal-Jo i la de Vicenç Cequeira. Foren molt concorregudes i els expositors reberen mostres de gran consideració pel seu art.

Una altra exposició remarcable fou la del prestigiós pintor Fidel Roig-Matons a la seva casa-museu, on hom pot admirar la valuosa col·lecció de teles relacionades amb l'epopeia sanmartiniana que tant renom ha donat al seu autor. També hi poguérem admirar interessants obres de temes generals, sobretot paisatges mendocins i motius dels Andes.

Als poetes i escriptors premiats els foren lliurats, junt amb el premi, uns banderins amb els colors nacionals catalans i una llegenda al·lusiva als Jocs Florals d'enguany, ofrena dels senyors Enriquez i fills residents a Lima (Peru).

VEREDICTE

- FLOR NATURAL, a Domènec Perramon (Londres), per Història encesa.
Accèssit a la Flor Natural, a Palmira Jaquetti (Barcelona), per Amor, Fe, La Terra,
La Joia.
- ENGLANTINA D'OR, a Carles Pi Sunyer (Caracas), per Redreç.
Accèssit a l'Englantina d'Or, a J. Carner Ribalta (Los Angeles), per la Princesa
encantada.
- VIOLA D'OR I ARGENT, a Joaquim Boixés Sabatés (Ripoll), per Esparces a la Purissima.
Mestre en Gai Saber per igual premi els anys 1953 i 1954.
Accèssit a la Viola d'Or i d'Argent, a Pere Elies Busquets (Barcelona) per Cant
trionfal.
- Segon Accèssit a la Viola d'Or i d'Argent, a Narcís Lunes Boloix (St. Vicenç dels
Horts), per Cinc Cants Montserratins.
- PERE MASPONS CAMARASSA, a Andreu Dameson (B. Aires), per Terra bonica.
- VICTOR BALAGUER, a Albert de Vilanova (Pataias, Portugal), per Garraf.
- TEODOR LLORENTE, a Manuel Nuñez Callejas (Mendoza), per València.
- CASAL CATALUNYA DE PARÍS, a Manuel de Pedrolo (Barcelona), per Nit de la Sang.
- JOAN LLUIS VIVES. Desert.
- FRANCESC MACIA, a Joan Sallarès (Sabadell), per Bellesa de Catalunya.
- ANDREU XANDRI. Desert.
- RAMON LLULL. Desert.
- MARIAN PINEDA TARRES, a Joaquim Segura Lamich (Vic), per La Pàtria.
- EXTRAORDINARI POESIA, a Ventura Gassol (Les Sablons), per Proximitat del dissabte
de Glòria.
- FASTENRATH, a Rafel Tasis i Marca (Barcelona), per Abans d'ahir.
- CONCEPCIO RABELL, a A. Bladé Desumvila (Mèxic), per Viatge a Catalunya.
- IGNASI IGLESIAS, a Roc Boronat Font (Mèxic), per Maria, drama en 5 actes.
- CENTRE CATALA DE NEW YORK, a J. F. Vidal Jové (Madrid), per Abans d'Ara.
- SANTIAGO ROSSINYOL, a Xavier Amoros Solà (Reus), per Història sentimental.
- ENRIC MARTI MUNTANER, a Agustí Torello (Chaco, Argentina), per Taravé.
- MANUEL ROCAMORA, a R. Espanya (Vall d'Aran), per Petits poemes d'infants.
- LLUIS MILLET, a Agustí Borgunyo (New York), per El cant dels desterrats.
- MESTRE NICOLAU, a Agustí Borgunyo (New York), per La Sardana.
Accèssit Mestre Nicolau, a Antoni Casasampere (St. Vicenç dels Horts), per Sardane-
jant.
- PAU CASALS, a Encara, de J. M. Codo, amb text de J. Carner Ribalta (Los Angeles)
- ANSELM CLAVE, a Antoni Casasampere (St. Vicenç dels Horts), per El Mariner.
- PRESIDENT COMPANYS. Desert.
- ROVIRA I VIRGILI. Desert.
- POMPEU FABRA, a Joan Sallarès (Sabadell), per De politica lingüística catalana.
- JAUME SERRA HUNTER, a Miquel Ferrer (Mèxic), per l'Institut d'Estudis Catalans al
Servei de la cultura nacional.
- JOSEP IRLA, a Miquel Ferrer (Mèxic), per Antecedents i proclamació de la República
catalana del 1931.

- PRAT DE LA RIBA, a Miquel Ferrer (Mèxic), per El Moviment obrer de Catalunya.
- PRESIDENT DE LA GENERALITAT, a Carles Pi i Sunyer (Caracas), per La Primera càtedra catalana d'Economia Política.
- INSTITUT DE CIÈNCIES ECONÒMIQUES DE CATALUNYA, a Joan Ventosa i Roig, per Els recursos naturals i l'economia de Catalunya.
- AVELI ARTIS, a Dr. Antoni Peyri, per Catalunya i el conjunt hispànic.
- PERE COROMINAS. Desert.
- JOSEP ORFILA, a Jorge Comadran Ruiz (Mendoza), per El problema del Indio.
- PRO PARLA ALGUERESA, a Rita Maria Catogno (Alguer), per Una lletra infantil.
- COMBAT, a Antoni Simon (Sàsser Sardenya), per Passa lo vent i riu.
- ALEXANDRE SANTAMARIA, a Ricardo Tudela (Mendoza), per La Música y su Absoluto.
- Accèssit Santamaria, a Ricardo Tudela (Mendoza), per Algunos temas...
- Segon Accèssit Santamaria, a Humberto Crimi (Mendoza), per Perspectivismo.
- SALVADOR CANALS FRAU, a Humberto Bertoni (Mendoza), per La Conquista de la Pampa.

Els Premis Joaquim Xirau, Antoni Borràs i Quadres, Gabriel Serra de Rubí, Metge Duran, Ciutat d'Alguer i Alfredo Bufano, són declarats deserts.

— HISTÒRIA ENCESA —

de Domènec PERRAMON

(Fragment)

Sota el cel fred i llòbreg del meu forçós sojorn,
on l'alba arriba ja amb llangors de posta,
a vegades em sembla que s'acosta
l'esclat de llum que em dirà : "El jorn
és arribat, del teu retorn".

I aquesta pobra entranya, mon cor, migrada almosta,
d'aital proximitat sent la proposta
i el pit m'empeny i l'encén com un forn
que pot daurar el pa dolç per a la festa
que, amb cants d'ocells i flaires d'espigol i ginesta,
tu i jo farem quan ens arribi el torn
i acomplim l'anelhada reconquesta.

I, mentrestant, esguardo a mon entorn
i veig que tota cosa encara m'és aliena
car no hi ha hagut parença, forma, color, contorn,
que s'avingués amb ma pupilla, plena
de les clarors d'una terra serena.

I aquesta estrangeria
a pura joia em mena
car des del primer dia
del meu exili he brunyit la cadena
que em lliga a tu, m'he malfiat de l'aura
subtil que xiuxiueja tota mena
de falsos averanys,
i he refusat l'acolorada ofrena
amb què l'absència l'inconstant fa caure;
i, defugint els esquers i els paranys
dels dies llargs d'espera, sabent com t'ha de plaure,
he rebutjat els guanys
de llord profit, que vénen amb l'usura dels anys.

I quan, adés, emprengui aquell viatge
que m'ha de tornar a tu per viaranys
no oblidats, la meva ànima t'avançarà un missatge
d'amor i impaciència expressat en llenguatge
que no vol mitjancers ni torsimanys.
Ma passa, tan feixuga llavors de ma partença,
es mourà a compàs d'una novella virior
anant vers les senderes d'antiga coneixença.
I embriagat del blau de l'horitzó,
sentiré que ma vida recomença :
no amb un sentiment de nova naixença
que em tornaria als temps d'infant, sinó
amb un de resurreció.

I allà, en la nostra vall gemada,
odorosa de menta, fonoll, timó i redorta,
m'esperaràs, dreta a la porta,
amb un somriure tendre i amb la tendra mirada
que el caminant exhaust refà i conforta.

Ens donarem les mans.
I, si volen sospirs, no hi haurà queixes.
I ens direm les mateixes
paraules que ens dèiem abans,
abans que el torb cruel ens separés.
Les paraules mateixes,
tot simplement,
talment
si jo, com d'habitud, només
vingués de l'alzinar o de les feixes
i et trobés,
com sempre, aqueferada amb els rosers.

Reprendrem aquell viure frugal, dintre el marc rustic
d'aqueixa vall que no te parió;
on mai no et pren aire marrit o mustic,
on cada font s'hi dona en cristall i en cançó.

.....

I tindrem un hereu
que un dia, fort de braç i ferm de peu,
de la vall i la casa i la volta de blau
esdevindrà custodi,
mentre el zodiac rodi i rodi
amb sembres i amb collites per a avidar la Pau.
Ja d'infant l'asseurem al cap de taula
com a l'hereu li escau.
I quan,
com a cada infant,
vulgui sentir una història, conte o faula,
rondalles que la nostra fantasia li brodi,
posarem cura a no dir cap paraula
que parli del pretèrit de destructora febre;
farem que el cor incessantment vigili
perquè ell no tasti el fel de l'odi
ni li
afeixuguin el front i la palpebra
núvols hostils i boires de tenebra
com els que he conegut en mon exili.

— REDREÇ —

de Carles Pi i SUNYER

(Fragment)

Es de tan lluny que et sento, Catalunya,
i com més lluny, més cruelment et sento.
De mars enllà ve la remor confusa,
d'una pàtria sofrent, agemolida,
que vol, i no sap prou com tornaria
el seu voler en tasques acomplides.
Apagats tornaveus de l'hora atziaga,
d'ultratge, frustració, dol i vergonya,
sense joia, clariana ni promesa,
ombriu infern de flames apagades,
bruta ressaca de mortals naufragis,
llóbreg abis de penes insondables.

Com essent catalans s'ajupirien
a viure així? La gran tristesa
de consumir-se en glacial penombra,
l'aire enrarit, la llum entenebrida,
titelles fantasmals d'un món sense ànima,
passius comparses d'una farsa tràgica?

Viure sense ambicions esperançades,
a la mateixa mort talment s'assembla.
Essent així no fora Catalunya,
ni foren catalans els que caiguessin
a l'oprobri infamant de resignar-s'hi.

No fa mediocritat provinciana
a una nació que té un llegat de segles,
dels temps remots tradicionals cultures,
un pensament que el del futur anuncià
i un sentir amarat de saba humana.

Es prou el testimoni de l'història,
d'allò que fou i que significava,
per inflamar de nou la fe perduda.
No el fred recompte de grandeses mortes,
d'estrènues gestes i de nobles tasques
dites amb fàtua vanitat eixorca.
Recordem les proses catalanes
com exigent estimul i fermaça
de que un cop abrivat el vell coratge,
i sabent el que fou la nostra terra,
fem entre tots que ho torni a ser per sempre.
Es l'hora del redreç, oh Catalunya,
que sent com et fan ser, no ets tu mateixa;
i mai podran tornar en vil esclava
la que amb tots els honors ha estat senyora.

.....

Tot ho podem donar, menys el llinatge
que ens ha fet catalans un cop per sempre!
fins aquell que volgués renunciar-hi,
els que essent bords de mena en reneguessin,
a desgrat seu, essent-ne seguirien;
son vincles naturals, no pot trencar-los
l'acovardida deserció d'un trànsfuga.
De temps enllà que fou, i és Catalunya,
generacions reblades en cadena
que amb els antecessors per sempre ens lliguen.
Deure sagrat envers els que abans foren
és mantenir l'herència que ens deixaren,
I serà, la gent d'ara tan coquina
que no vulgui passar la torxa encesa
als que venint després hauran de prendre-la?
Si per descuit o poca fe fallissin,
què en dirien els néts de tan mals avis?

Orgull d'ésser un català i sentir-se'n,
per la sang que batega dins les venes,
pel fang de forta gleva amb què ens pastaven,
per l'obra sàvia i persistent dels segles,
per l'aspra terra i l'endolcit paisatge,
pel llaç irrevocable de la llengua,
pel sentiment que a tots ens agermana,
per la fe i l'esperança compartides,
per l'encuny de la pàtria perdurable,
per l'unànim voler de tot un poble,
forem, som i serem gent catalana.

— ESPARCES A LA PURÍSSIMA —

de Joaquim BOIXÉS i SABATER

Jo em meravell no sigui seda l'aire
i un caramell dolcíssim el desig
avui que s'endevina un lleu trepig
de cel que va escandint un cant dansaire.
Jo em merave'l que pugui haver-hi amor
vessant lluny del pitxell de la Princesa
que amb ulls d'immaculada gentilesa
demana un lai als ulls del trobador...
Amador fui de tot el desamor :
em vaig deixar tamptar amb la fruita d'Eva.
I ara el neguit mai els grillons no em lleva
perquè he pagat el fang amb dobles d'or.
Amador fui de tot el que es desflora :
la begonia del bes sols té perfum
i el nard de l'abraçada sembla llum
només quan el desig malsà ens acora.
Oh folla amor, a qui pagui penyora
amb els fruits primiciers del meu jardí! :
torna'm aquells tributs puix que trobi
una Reina d'Amor no moridora.
Oh folla amor! : fugint de ta foscor,
m'adreço pel camí que m'enlluerna
vers la senyora de blancuria eterna,
per qui he reprès el cant del ver Amor.
Lliri entre cards, paga i senyal del cor,
Rosa de Jericó sempre Poncella,
oh Mare del Nadal que sou Donzella
com Cristall impol·lut per la Claror!
Lliri entre cards : Semençà desitjada,
Lotus intacte, Girasol sagrat,
Perpetuïna de l'eternitat,
flor dels cimals que no coneix petjada!...
Plena de seny, oh Mare Immaculada!,
entre les dones Dona! Brot de cel
que el Jardiner regava amb xuclamel
perquè fos, entre flors, la Flor gemada.
Plena de seny! El cor se'm va encenent
i sedejo d'Amor amb boca encesa.
Sadolleu-me amb la santa embriaguesa
de reflectir-me en vostre espill d'argent!

...

Jo em meravell que no estigui dient
-com cascavell dringant- en tot moment :
"Sia vostra gran puresa
alabada eternament...!"

J O C S F L O R A L S D E L A L L E N G U A C A T A L A N A

— Any C de llur restauració —

MENDOZA - República Argentina - Novembre 1958

President d'Honor

J O S E P T A R R A D E L L A S

President de la Generalitat de Catalunya

CONSISTORI

Joan CUATRECASES - President
Fritz KRUGER
Domènec GUANSE
E. NADAL i MALLOL
Antoni SALDUGA COMAS
Francesc ARNÓ
Fidel ROIG MATONS - Secretari

JURAT ASSESSOR DE MÚSICA

Jaume PAHISSA
Ernest FLUIXA
Eduard J. GRAU
Emilia ICART de RODRIGUEZ
Fidel ROIG MATONS

ASSESSORS AL CONSISTORI PER PREMIS ESCRIPORS ARGENTINS

Juan DRAHGI
Vicente NACARATO
Arturo ANDRÉS ROIG
Juan SCHOBINGER
Jorge RAMPONI

COMISSIÓ ORGANITZADORA

Lluís DORCA
Josep FA
Marti VALERO
Sebastià MITJANS
Ricard ROSSEL - Secretari General

Els Jocs Florals es celebraren gràcies al Patronatge del Centre Català de Mendoza

Josep GASSULL i GARRIGA - President
Jordi GINESTA - Secretari
Francesc MONTSERRAT
Baldomer ESCOBA
Joan GRAS
Miquel CASTELLVÍ
Ricard ROSSELL
Jaume PRAT
Miquel MACIES
Josep GUITART